

Birbirine girmiş olan TIP yönetici kliğinin güttüğü amacın ne olduğu anlaşılmalıdır. Bunların yaptığı şey TIP'in Sosyalist kimliğine son vermektir.

TIP

yıkıcılarına engel olalım

TÜRKİYE'deki siyasi yelpazenin en sol kanadında duran ve pro-pagandasında sosyalizmden söz eden bir Türkiye İşçi Partisi var. Şehirdeki işçisinden, tutarlı yurtseverliğin sosyalist bir dünya görüşünü gerektirdiği bilincine varan devrimci aydınlarından, Anadolu'nun en ücra dağ köyündeki emekçisine kadar yüzbinlerce vatandaş umudunu bu partiye bağlamıştır. Kurtuluşu TIP'in getireceğine inanmıştır. Ve TIP saflarında yarım yüzyıllık sosyalist birikimin önemli bir bölümünü barındırmaktadır. Nice gerçek sosyalist bu parti içindedir.

TIP'in 1961 yılında, yeni çıkan seçim kanunu karşısında başka partilerin aday listelerinin en alt bölümlerine adlarının yazılmasını çıkarlarına uygun saymayan ve, küçük de olsa, ayrı bir partiye çıktığında siyasi iktidarlarının daha iyi tatmin oluncasına inanan, içi sonradan polis olduğu tesbit edilmiş, 12 sendika lideri tarafından kurulmuş olması, yani TIP'in mayasının sosyalist açıdan pek sağlam bir moya olmayışı TIP'in bu vasfını, yani TIP'in bugün birçok gerçek sosyalisti altında barındıran bir çatı olma vasfını değiştirmez. TIP yönetiminin şu anda, sosyalizmin temel ilkelerini inkâr eden, sosyalist bilimin kurucularına küfreden ve temel konularında en gerici politikacılarla ağız birliği ederken «sosyalizm» sözcüğünü bir demagojik silah olarak kullanan bir Mehmet Ali Aybar'ın genel başkanlığı altında bulunması da TIP'in bu vasfını değiştirmemektedir; nasıl ki ilginç geçmişi bakımından hiç bir uyanık devrimciye güven telkin etmemiş olan Sadun Aren'in başını çektiği bir muhalefetin son günlerde ortaya çıkması ve TIP tabanının bir Aybar — Aren tercihi karşısında birakılması olgusu da bu örgütün olumlu vasfını değiştirmezse...

Birbirine girmiş olan TIP yönetici kliğinin güttüğü amacın ne olduğu ı-yice anlaşılmalıdır. Türkiye'de İşçi Partisinin örgüt olarak varlığına son vermek. Çünkü besbellidir ki yöneticileri sosyalizme söven bir TIP, sosyalist kimliğini yitirir ve yıkılır. O halde bu adamların yaptıkları şey, nice fedakârlıklar pahasına kurulmuş olan pariyi yıkmaktır başka bir şey değildir.

Yıkıcıları Mehmet Ali Aybar, yıkıcılığın gerici güçlerin adına hareket eden AP. İçişleri Bakanı Sükan'ın her hanlesi karşısında gerilemekle, tavizlerde bulunmakla ve sonunda bu tavizleri ideolojik alanda Parti programının da kısmen dayandığı sosyalizmin temel ilkelerinin resmen inkârına, kadar vardırımla yapmaktadır. Aybar tavizler zincirini ilk ten eski sosyalist - yeni sosyalist ayrımını yapmakla, sosyalistliğin çetin bir iş olduğu geçmiş yıllarda, emekçi yığınlarının davasına sahip çıkmış olanları kötülemekle sosyalist akımın kendi tarihî kökleriyle bağlarını koparma yolunda çaba harcamakla baş-

ladı. En fedakâr en yiğit parti üyelerinin «hizipçilik» isnadıyla Parti'den çıkarılması bu maksatlaydı. Ünlü 141, 142. maddelerin TIP yönetici kliğini içine almayacak biçimde açıklığa kavuşturulması ve o klik dışındakiler için daha da şiddetlendirilmesi, polis örgütünün en modern araçlarla cihazlandırılması ve güçlendirilmesi yolundaki Aybar'ın o şaşurtıcı talebi de bu maksatla ileri sürülmüştür. Son zamanlarda Aybar bu yolda daha da ileri gitmiştir. İşbirlikçi çevreleri temsil eden AP iktidarı, (örneğin Eskişehir'de olduğu gibi) bir provokasyon düzenliyerek bazı TIP üyelerininin 141. maddeyi ihlâlden hapsedilmelerini sağlarken, Aybar'ın tepkisi bu provokasyona uğrayan bu genç TIP üyelerini derhal partiden ihraç etmek oluyordu. Ve böyle tertipleri takbih ederek işçileri bakam Sükan'ın karşısına dikilme yürekliğini göstermek Genel Başkan'ın akıldan geçmiyordu. Bu düpedüz Sükan'ın oynacağı olmak demektir. Son olarak Aybar tavizleri, sosyalist bilimin kurucularına küfretmeye ve sosyalizmin temel ilkelerini inkârı kadar vardırı. «Gülyüzlü sosyalizm», «sevimli sosyalizm», «hürriyetçi sosyalizm» demagojileri arkasında sosyalizm düşmanlarıyla ağız birliği etmek, Marx'a karşı Proudhon'un savunulması, Çekoslovakya meselesinde, ulusların kendi kaderini tayin etmeler ilkesinin en bağnaz savunucusu Lenin'e karşı, bu ilkeye karşı çıkan ve örneğin Polonya'nın Çarlık Rusyasından bile ayrılmasına karşı koyan Rosa Luxemburg'un ileri sürülmesi «sosyalizmi» bir demagojik sözcük olarak kullanmakta devam edip sosyalizmden fiilen vazgeçme anlamını taşır. Bu duruma düşen bir kimse sosyalistler açısından bir siyasi ölüden başka birşey olamaz.

AYBAR'ın bu anti-sosyalist tutumuyla TIP'in başında kalması, bu örgütün 1961'deki durumuna, dönmesi anlamını taşıyacaktır. Bu da TIP'in, örneğin bir Birlik Partisi derekesine düşmesi yani bu örgütün bir sosyalist parti olarak varlığının sona ermesi demektir.

Fakat acı alay şundadır ki, Aybarın sosyalizme ihanet olarak nitelendirilmesi gereken davranışına TIP yöneticileri çevrelerinde karşı çıkanlar ancak Sadun Aren ve çevresindeki birkaç aydın olmuştur. Aren «bilimsel sosyalizm» dediği şeye sahip çıkmakta ve muhalefeti sözde bu bakımdan yürütmektedir. Aren ayrıca, kendisinin de sorumlu bulunduğu bir-iki hafta öncesine kadarki parti icraatını, (ideolojik yanlışlar dahil) tüm olarak savunmakta, «Aybar'a karşı olduğu kadar Parti'nin dışardan yönetilmesine de karşı olduğunu», «herşeyden önce milli bağımsızlık ve gerçek demokrasi» diyenlerin tutumunu gü-lünç bulduğunu» söylemektedir.

Aren, bu tutumuyla bilimsel sosyalizmin savunucusu rolünde hiç de başarılı olamaz. Herşeyden önce kendisi imzasıyla yayınladığı «Para, İstihdam ve Politika» adlı kitabı ortadadır. Bu kitap burjuva iktisatçısı Keynes'in sosyalist ekonomi politik ile tam çelişki halinde olan tezlerinin bir vügarizasyonudur. Ciddi olan hiç bir kimse bu kitapta ileri sürülen tezleri resmen reddetmeden sosyalistlik iddia edemez, ederse gülmeye değerdir. Bir kimsenin üniversitedeki kürsüsünden öğrencilerine burjuva iktisadını «bilim» olarak okutması, genç kafaları karıştırarak, gerçek ekonomi politik bilimini kavrayamaz hale getirmesi, (hiç değilse o öğrettiklerini kafalarından atmadan kavrayamaz hale getirmesi), öte yandan da sosyalistleri barındıran bir partide yönetici durumunda bulunması, ancak bizdeki 141. madde gölgesinde iznilmiş sosyalizm şartlarında mümkün olan bir şeydir.

Eğer Sadun Aren, «bilimsel sosyalizmin savunucusu» rolünü inandırıcı bir tarzda oynamak istiyorsa, imzasını taşıyan «Para, İstihdam, Politika» adlı kitabını anti-sosyalist bir kitap olarak kendisi toplattırması, bir öz- eleştiri yayınlaması, bir yandan, sosyalistlik iddia etmek, öte yandan burjuva iktisadını «bilim» diye yaymak gibi, entellektüel dürüstlikle bağdaşmayan davranışından ötürü okurlarından ve öğrencilerinden özür dilemelidir.

«Partinin dışardan yönetilmesi» suçlaması Aybar'ın olsun Aren'in olsun parti içindeki sol muhalefete kar-

şı kullandıkları bir silah olmuştur. TIP içindeki bilimsel sosyalizmin gerçek savunucuları, sosyalist akımın tarihi kökenleriyle bağlarını sürdürülmesinin gerçek savunucuları, bu suçlamayla ve aslı olmayan başka isnatlarla partiden çıkarılmışlardır. «Partinin dışardan yönetilmesi» ne demektir? Türkiye'de bugün kanunları gerici güçlerin temsilcilerinin çoğunlukta bulunduğu Büyük Millet Meclisi yapar. Ve elbette ki, bu temsilciler temsil ettikleri sosyalizme düşman olan sınıfların çıkarlarını korur biçimde kanunlar çıkarırlar. Meclis çoğunluğunun kabul ettiği parti faaliyetlerini kayıtlar altına alan Partiler Kanunu, Seçim Kanunu vb. bu bakımdan bir istisna değildir. Bu kanunlar da sosyalizme düşman aynı egemen sınıf ve çevrelerin çıkarlarını savunan kanunlardır, nasıl ki, 141. ve 142. maddeler de aynı çıkarları savunan anti-demokratik kanunlardır.

SİMDİ bu kanunlar gereğince emekçilerin davasına vaktiyle sahip çıkılmış olan ve bu yüzden 141 ya da 142. maddeden hüküm giymiş bulunan bir kimse herhangi bir siyasi örgütte yer alamaz, siyasi eylemde bulunamaz. Yani bu kanunlar sosyalist örgütü en güvenilir, denemiş sosyalist mücahitlerden yoksun bırakmayı amaç edinmekte ve sosyalist siyasi eylemi, hiç değilse daha yaşlı kuşaklar için bir icazet meselesi haline getirmektedir. Ancak geçmişin o baskı rejimleri sırasında belâ taşından başını korumuş olanların, burunu kanatmamış olanların, yani Türkiye işçi sınıfının kendi öz siyasi örgütünden yoksun bırakılmayı amaç edindiği kesin olan 141. ve 142. maddelerin hüsnuna uğramamış olanların, sosyalist politika yapmalarına izin verilmemektedir. Böyle bir ortamda gerçek sosyalist bu gerici güçlerin iznine bağlı sosyalizm durumuna bütün içtenliğiyle karşı çıkar ve eski-yeni bütün sosyalistler için Anayasa'nın sağladığı siyasi eylemde bulunma hakkını sağlama uğruna mücadele eder. Böyle bir durumda sosyalist eylemi kapalı bir av sahası haline getirmeye çalışmak, sosyalizme karşı olan güçlerin kurulu sömürü düzenine karşı olan çevreleri bölme yolunda yarattıkları bir hukuki durumu bir olup bitti saymak, sosyalizm düşmanlarının oyununa gelmek olur. «Sosyalist Parti'nin dışardan yönetilmesine karşı olmak» diye demagojik ifade edilen şey «Eski sosyalistleri» Türkiye'de sosyalizm davasına sahip çıkma görevinden, bu davaya gücü yettiğince katılma hakkından yoksun bırakma çabalarından, sosyalistleri Eski-Yeni diye bölme ve sosyalist hareketin tarihi kökenleriyle bağları koparma çabalarından gerici güçlere destek olmaktadır.

Sosyalizmin bilimine resmen söven ve böylelikle gerçek sosyalizmle ilişkisinin bulunmadığını açıkça lan eden bir Mehmet Ali Aybar'a karşı «bilimsel sosyalizmden yana, sol muhalefeti» temsil etmek iddiasında bulunan bir kimse, «bilimsel sosyalizmin savunuculuğunu» gerçekten yapmıyor istiyorsa, Türkiye'nin içinde bulunduğu özel şartları, kimine, sınırlı da olsa, sosyalist eylemde bulunma hakkını tanıyan, kimine o sınırlı hak ki bile tanımayan güdük demokratik ortamını doğru tahlil etmeli ve davranışını ona göre saptamalıdır. Böyle bir kimse, sosyalizme düşman olan güçlerin yarattığı bu ortamı bir olup bitti sayamaz. Bütün sosyalistlerin birlik halinde tek bir çatı altında toplanabilecekleri gerçek demokratik özgürlük ortamını yaratması uğrunda mücadele etmelidir. Eski sosyalist - yeni sosyalist ayrımının sömürü düzeninin sürüp gitmesinden yana olan güçlerin ekmeğine yağ süren birşey olduğunu ve bu ayrımı o gerici güçlerin bize kabul ettirdiğini bilmeli ve eskisi yenisi, bütün sosyalistler arasında kalınca birliğin gerçekleştirilmesi için olanca gücüyle savaş-

malıdır. «Partinin dışardan yönetilmesi» demagojik yalanına karşı çıkmalıdır o kimse. Kendi elinde olmayan sebeplerle TIP dışında bulunan sosyalist çevrelere karşı dostça ve saygılı davranmalıdır. Ve bu demagojik «dışardan yönetme» iddiasına dayanılarak partiden ihraç edilen sosyalistlerin yeniden partiye dönmelerini sağlamak için bütün içtenliğiyle ve olanca gücüyle çalışmalıdır. Elbette ki, Aybar kliğinin oportünizme karşı «sosyalist muhalefeti» temsil etme durumunda olan bir kimse, Türkiye emekçilerinin siyasi hareketini kendi tarihî kökenlerinden koparma yolundaki bütün davranışların karşısına dikilmelidir.

HERŞEYDEN önce milli bağımsızlık diyenlerin bu tutumlarını gülmeye bulmaya gelince:

Amerikan emperyalizminin vesayeti altında bulunan, ekonomisi, politikası, savunması, toplumsal hayatının bütün alanları Amerika'nın etki ve kontrolü altında bulunan bir ülkede, feodal ilişkilerin hâlâ hüküm sürdüğü bir ülkede, henüz demokratik devrim aşamasının aşılmadığı, devrimci görevin ülkeyi emperyalizmin vesayetinden kurtarmak olduğu, ülkeyi feodal kalıntılardan temizliyerek burada yaşayanları vatandaş payesine yükseltmek olduğu, yani milli demokratik devrimi gerçekleştirmek ve ülkeyi bağımsız ve demokratik kılmak olduğu besbellidir.

«Bilimsel sosyalizme» sahip çıkan bir kimsenin, toplumların aşamalarından geçerek ilerleye doğru bir gelişme yolunu izlediğini ve sosyalizm sloganının ancak bağımsız ve feodal kalıntılardan arınmış bir ülkede atılabileceğini bilmesi gerekir.

TÜRKİYE'nin bir milli kurtuluş savaşından geçmiş olması, savaşta izleyen dönemde demokratik devrim yolunda bazı adımlar atılmış bulunması ülkemizi bu kuralın dışında bir istisna haline getirmez. Kapıdan kovulan emperyalizm, bacadan girmenin yolunu bulmuştur. Ve demokratik devrimi gerçekleştirmeye yolunda atılan adımları, ters doğrultuda adımlar izlemiştir. Öyle ki, bugün Türkiye, değişik şartlarda olmakla birlikte, 1919'daki emperyalizmin sömürü alanı, bağımlı, geri bir tarım ülkesi vasfını muhafaza etmek tedir ve ülkemiz tahakküm yöntemlerini değiştirmiş olan emperyalizmin boyunduruğu altında bulundurulmaktadır.

Türkiye'nin durumunu ağır bir hastalığa tutulan, doğru tedavi gören ve bu yüzden iyileşme yolunda ilerlemeler kaydeden; ama nekahat dönemine varmak üzereyken kötü hekimlerin eline düşerek doğru tedavi yöntemlerini terkeden ve hastalığı nükseden adamın durumuna pek benzetebiliriz. Bir zamanlar, doğru tedavi gördü ve iyileşme yolunda ilerlemeler kaydedti diye, hastalığının nüksediğini hesaba katmadan, bu adama, sağlam bir insanın başarabileceği bir görevi yüklemek neyse, bir zamanlar demokratik devrimi başarma yolunda ilerlemeler kaydetmiş, ama türlü sebeplerle, vesayet altında geri bir ülke durumuna yeniden düşmüş bir ülkede sosyalizm sloganını ileri sürmek odur.

Sosyalizmin bilimi, bize ancak demokratik devrimini başarmış olan toplumların sosyalist devrimin eşine varabileceğini öğretir. Daha 1848'de Marx'ın «Neue Rheinische Zeitung» da çıkan Avrupa'daki burjuva demokratik devrim tahlillerinde bu gerçek ifade edilmektedir. Lenin'in birçok yazılarında ve özellikle «İki Taktik» ve «Marksist Eylemin Çocukluk Hastalığı»nda bu gerçek en açık seçik biçimde belirtilir. Onun için hem «bilimsel sosyalizme» sahip çıkmak, hem feodal kalıntıları barındıran vesayet altında ki bir ülkede «önce bağımsızlık» diyenlerin tutumunu gülmeye bulmak, çelişkiye düşmek olur; ve asıl gülmeye olan budur.

(Devamı 8. sayfada)

Suphi Karaman

Atatürk, de Gaulle
ve Abdülhamit

Lunacharski
Ekim Devriminde
Smolny

Fidel Castro
Çekoslovakya Meselesi

Ve
Niyazi Ağırnaslı
açıklıyor

Başyazı

ATATÜRK - DE GAULLE ve "Abdülhamit,,

Suphi Karaman

Fransız Devlet Başkanı General De Gaulle'in Türkiye'ye geldiği gün, Ankara'da Devlet Tiyatroları sahnelerinde üçüncü tiyatrodan «Sultan Abdülhamit» adlı bir piyesin oynanmasına başlanmıştır. Bu masum bir rastlantı mı idi, yoksa kasıtlı mı idi, bilemiyoruz. Her ne olursa olsun, bu iki olayın bir araya gelişi düşündürücü idi. De Gaulle'in ziyareti sırasında, bu topraklarda Cumhuriyetin insanları ile hiç olmazsa, padişahlığın manen egemen olduğu belirtilecek mi istenmiştir, bunu da bilemiyoruz.

General De Gaulle son çeyrek yüzyıl içerisinde Fransa'nın kaderi üzerinde iki defa rol oynamış bir devlet adamıdır. İkinci Cihan Savaşı öncesinde, henüz küçük rütbeli bir subay iken, gelecek savaşın niteliği üzerinde belirgin ileri görüşlerini ortaya atması ciddiye alınmamıştı. Barış zamanlarının saltanatlıları, genç kafalardaki ileri fikirleri gereksiz, sivri ve çoğu kez rahat kaçırgan bulurlar. Oysa küçük rütbeli bir subayda mantık temeline dayalı ileri bir görüş cesaretle ortaya konulabiliyorsa bu, komutanlık meziyetlerinin bir dürtüsidir. Askerlik mesleğinde de çağ sorumluluğunu duyabilenler barış zamanlarını nimetlerini tepelenen ender kişilerdir. Ama böyleleri savaş zamanlarının kahramanları olarak halklarına, uluslarına ve vatanlarına büyük hizmet etmeye namzetlerdir. «Zabit ve Kumandan ile hasbihal»deki bazı sözler generaller ve mareşaller içinde haddini bilmemek sayılabilir. Otuz beş yaşında Yarbay rütbesinde bir Tümen Komutanı iken Cephe Komutanına «Bana beş tümen bile az gelir» demek askerliğe uymayan bir davranış, hattâ bir disiplin tecavüzü olarak kabul edilebilir. Ama işte, yalnız böyleleri güç günlerde Samsun'a çıkabilmişlerdir. De Gaulle'de henüz Albay iken Majinot'unun heybetinden gurur duyan üçüncü Cumhuriyetin sivil ve asker devletlilerine karşı basın yolu ile «Hareket harbi» ve «Motorize güçler» üzerinde fikirlerini yılmadan ileri sürmüş ve fakat hep itelenmiştir. Ama her şeyin bittiği bir sırada, Londra radyosundan, ulusunu yeniden örgütlenmeye çağırarak kahraman ses yine ancak De Gaulle'e ait olabilmıştır. Bu, De Gaulle'in Fransayı birinci kurtarıcıdır. Fransız emperyalizmi yeni kurtuluş savaşları yapan haklar önünde yıkılırken devleti büsbütün batmaktan koruyan ve sonra da onu bugünkü kişiliğine ulaştıran yine De Gaulle olmuştur.

«Sultan Abdülhamit» Ankara'da üçüncü tiyatro sahnesinde temsil edilirken, tarlhin ve dünyanın kendisini yukarıdaki nitelikleri ile tanıdığı, De Gaulle Galatasaray lisesinde; «Türkiye, Osmanlı devletinin kozmopolit bünyesinden kurtulup ulusal bir devlet kurmasını ve çağdaş uygarlığa adapte olmasını başarmıştır» diyordu. Türkiye'de gerici çevrelerin Ulu Hakan Abdülhamit Han edebiyatı ile son yıllarda Kemalizme karşı açılan kampanya, artık tiyatro sahnelerine kadar çıkarıldığı bir sırada De Gaulle yurdumuzu ziyaretinde: «Atatürk'ün dehası ile ilerletilen Türkiye, geçirdiği korkunç ve kritik günlerden başarı ile çıkmıştır.» diyordu.

Bir süre önce yurdumuzda en yetkili ağızlardan «Sokak otuz yıllık padişahın ölümüne ve koskoca bir İmparatorluğun yıkılışına sebep oldu.» sloganı ortaya atılmıştı. Daha sonra örümcek kafalı kalemle de bunu kendi doğrultusunda işleyerek ulusal kurtuluşu «Saklılmış ve hain ellerin hazırladığı yıkılış» olarak yorumlamaya kadar vardırırmışlardı. 1923'te verdikleri bir nutukta «Koskoca İmparatorluğumuz» Atatürk şöyle tanımlıyordu: «..... Toprakları üzerinde yaşayan yabancılara kaza hakkını uygulamaktan men edilen devlet, Şimendifer yapmak için, fabrika kurmak için serbest olmayan devlet, Bağımsızlığın çoktan kaybetmiş devlet, yabancılara sömürgeci haline gelen bir ülke.»

«Sultan Abdülhamit» devlet tiyatrosu sahnelerinde oynatılırken De Gaulle Ankara'da: «Türkiye Cumhuriyeti sorumluluğunu bizzat yüklenmeye kararlı ve bağımsızlığını devam ettirmeye, topraklarını, semalarını, sahillerini, kuvvetlerini kimsenin kullanmasına meydan vermemeye, kendi rolünü oynamaya ve kendisini ilgilendiren olayları ve çözümleri bizzat kendi ölçülerini ile tartışmaya kararlıdır.» diyordu.

Ulusal Kurtuluş Savaşı günlerinde Yunan orduları Anadolu içerlerine doğru ilerlerken, Padişah ve Şeyhülislam bu ilerlemeye uygun ortamı yaratmak için milli kuvvetler gerisinde ayaklanmalar tertip ettirirken Mustafa Kemal'in gür sesi Erzurum ve Sivas'tan tüm dünyaya haykırıyordu: «Milletin istiklâlini, milletin şeref ve haysiyetini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.» «Sultan Abdülhamit» Ankara'da devlet tiyatroları sahnelerinde temsil edilirken De Gaulle de devlet büyüklerinin önünde şöyle konuşuyordu: «Değişen dünya şartları karşısında hiç bir millet ebediyen kendi milli varlığını ve çıkarlarını kendisinden daha kuvvetli bir müttefikin uğruna feda edemeyecektir.»

Atatürk ve De Gaulle kendi milletlerinin bağımsızlıkları için uğraşmış, yücelmeleri için çaba harcamış, iç ve dış politikalarında kişilikleri olan, uydu olduğu red eden birer devlet adamı olarak tarihin derinliklerinde yer alacaklardır. İstiklâl ve hürriyet aşkları insanlık için, kendi ulusları için nice yararlar sağlamıştır. Zalim ve müstebitlerin zulmünden sadece çıkarları peşinde koşanlar, yararlanmışlar, insanlık zarar görmüştür. Tarihin dönemeç noktalarında tepe takla oturanlar zalim yöneticilerdir. İnsanlığın ıstırapı onlar yüzündendir. Gelecek kuşakların laneti onların üzerinde olacaktır. Tutucuların, gericiilerin ve megalomanların kalemle çabaları hiç bir şeyi değiştirmez ve değiştiremeyecektir.

«Sultan Abdülhamit» i Cumhuriyet Türkiye'sinde ve 1968 yılında, Cumhuriyetin 45. yıldönümünde, Devlet Tiyatrosu sahnelerine çıkarılarak cür'eti ve gördükleri müsamaha Anıtkabir'de Atatürk'ün kemiklerini incitemektedir. Anti milli gizli kaynakların yönettiği bu yıkıcı çabalar, aslında emperyalizmin adı masaları olarak özgürlük, lerimize ve Türk demokrasisine kasdetmektedir. Türk devrimcisi ve milliyetçisi tarih suurunun tam olgunluğu içerisinde bu gelişmeleri dikkatle izlemektedir.

Olaylar - Olaylar

TİP Genel Merkezindeki muhalefet!

Geçen sayımızda TİP Yürütme Kurulunda çıkan anlaşmazlığın ciddiyeti üzerindeki şüphemiz belirtmiştik. Sosyalist ilkelere sapan Aybar'ın baş ortakları aniden bilimsel sosyalist oluversinlerdi. Nitekim 4 gün devam eden Genel Yönetim Kurulu toplantısı sonunda ortaya çıkan bildiri ve bununla ilgili oylama, işin kişisel olmaktan ileri gidemeyeceğini, Aybar ve muhalif baş ortaklarının ilke tanımayan oportünizmini doğruladı.

Bildirinin 1. maddesinde, Aybar'ın beyanlarının sosyalist ilkelere uygun olduğu kabul edilmekte ve Genel Başkanın güven belirlenmektedir. Genel Yönetim Kurulunun bunu onaylaması olağandır ama, işin güllünç yanı, Genel Başkanın sosyalist ilkelere uymayan sorumsuz beyanlarda bulunduğu gerekçesiyle gürlütlü koparan Behice Boran ve Nihat Sargın'ın oylama ve kullanmaları, Minnetullah Haydaroğlu bu işin lideri gibi ortaya çıkan Sadun Aren'in ise çekimser kalmışlardır.

Neticede Yürütme Kurulunda muhalefeti başlatan ekidpten bir tek Şaban Erik sözlerini oyu ile belirtmek dürüstlüğü gösterememiştir. Ayrıca, Yönetim Kurulundan üç kişi Şaban Erik ile birlikte olumsuz oylamıştır. (Aren, Boran Sargın gibilerin) Sosyalist dürüstlüğüne uymayan bu davranışları, Çetin Altan'ın «Sosyalist eylemde aşamalar...» diye hoş gösterme gayretlerine rağmen, TİP yönetimine hâkim olan oportünizm ve döneklik tipik bir örnek olarak kalacaktır. Geçen sayımızda belirttiğimiz gibi olayın tabanda önemli etkileri olacaktır. TİP'in bu oportünizm bataklığından kurtulabilmesinin tek umudu da tabandan gelecek direniş olabilir.

Üniversite faşist saldırıyla açıldı..

1 Kasım, üniversitelerimizin açılış günüydü. İstanbul Üniversitesi tarihinde ikinci defa olarak açılış töreni yapılmadı. MTTB'nin 1 Kasım sabahı saat 9.00 için düzenlediği açılış törenine engel olan devrimci gençler, İstanbul üniversitesini Atatürk anıtı etrafında toplanarak açtılar. Devrimci öğrencilerden Kemal Bingölli, Cevat Ercişli ve Osman Arolat yaptıkları konuşmalarda, emperyalizme ve işbirlikçilerine hizmet eden, Mustafa Kemal düşmanı bir takım sözde gençlik örgütlerinin öğrenciyi temsil etmediğini, öğrenci meselerinin çözümünün milli bağımsızlığın ve demokrasinin gerçekleşmesine bağlı olduğunu belirttiler.

Devrimci öğrenci kuruluşları, bir gün önceden dağıttıkları bildirimlerde işbirlikçilerin baskı ve tehditleri karşısında mücadeleden yılmayacaklarını açıkladılar. Devrimci Öğrenciler Birliğinin bildirisinde: «Emperyalizme mücadele yolunda karşımıza çıkan, sahte öğrenci kuruluşu adı altındaki üç-beş biçare, devrimci gençliğin milli kurtuluşçu saflarını bölemeyiz.» demekte, ve öğrencileri milli kurtuluş saflarında birleşmeye çağırılmaktadır. Fikir Kültürleri Federasyonuna bağlı Hukukçular Fikir Kulübünün yayınladığı bildiri de bağımsızlık şiarı ortaya atılarak devrimci gençliğin bölünmemesine ve anti emperyalist mücadelede birliğin sağlanmasına çalışılması devrimcileri sevindirmiştir.

Devrimci öğrencilerin dağılmasından sonra, Atatürk Anıtına gelen İmam Hatip Okulu ve İslam Enstitüsü talebelerinin çoğunlukta olduğu 100 kişilik bir grup taş ve sopalarla bahçedeki devrimci gençlere hücum etmişlerdir. Bir saat karşılıklı taş atarak devam eden kavga sonunda devrimci öğrencilerden 6 kadınının taşla yaralandığı görülmüştür.

Bütün bu olaylar, emperyalizme karşı mücadele eden gençliğin aynı saflarda, birlik ve beraberlik içinde

bulunmasının gereğini bir kere daha göstermiştir. Bugün hak etmediğimiz sloganlar atarak devrimci gençliğin saflarını bölenlerin zararlı tutumları bir kere daha ortaya çıkmıştır. Olaydan devrimci gençliğin edinmesi gereken diğer bir ders te, faşist baskı ve tehditlere karşı uyanık ve örgütlü bulunmaktır.

Disk, işçileri üstünü aratmamaya çağırıyor

DİSK, fabrikaların ve diğer işyerlerinin çıkışında işçilerin üstlerinin aranmasının, Anayasamıza aykırı olması sebebiyle bir bildiri yayınlamıştır. Bütün Türkiye işçilerinin temel haklarıyla ilgili olan bildiriye aynen alıyoruz:

İşçi Arkadaş, Fabrikaya girep çıkarken üstünü aratma. Sen ne hürsüzsün, ne anarşist, ne de serseri...

Sen bütün değerleri yaratan, bütün zenginlikleri vareden, alını açık başı dik, onurlu bir insansın. Ama bu bozuk sömürü düzeninde emeğinin karşılığını alamıyorsun. Hak ettiğin insanlık onuruna yakışır, sosyal adalete uygun bir hayatı yaşamıyorsun. Emeğinle yarattığın tüketim eşyasının pek çoğunu kullanmıyor, tencerende kay natamıyorsun. Zaten yaptığın binada bile oturamıyorsun. Bütün bunlar doğru. Ama sen bu şartlar içinde bile çalıştığın işyerinde hürsüzlük yapmaz, onu bunu çıalmazsın. Öyle ise:

Üstünü aratma!
Çünkü bu hak senin Anayasa teminatı altında bulunan dokunulmaz, vaz geçilmez, başkasına devredilmez temel hakkındır. Anayasamızın 15. maddesi der ki: «Kanunun açıkça gösterdiği hallerde, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kamu düzeninin gerektirdiği hallerde de, kanunla yetkili kılınan mercin emri bulunmadıkça, kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz.»

Zaten Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin de kararı var. Kimsen üstünü zorla aramaz! Üst arama Anayasaya aykırıdır çünkü. Arkadaş üstünü sakın aratma.

Üstünü aramada ısrar eden kim olursa olsun, derhal birbirinize yardım ederek bu kanunsuz aramaya engel o-

lun. 3 kişi hemen bir zabıt tutun ve en yakın karakola şikâyet edin. Çünkü Türk Ceza Kanununun 179. maddesi şöyle der: «Bir kimse diğer kim şeyi gayri meşrû surette şahsî hürriyetinden mahrum ederse, 5 seneye kadar hapis ve 50 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.»

Üstünü arayan kimseler işte bu suç işlemiş olurlar.

Aynı Kanunun 183. maddesi, bir kim senin üzerini aramak için emir veren, yahut bizzat arayan kimsenin 6 aya kadar hapsedileceğini de yazar.

Üstünü arayan «meşhur suç» işlemiş olduğu için herkes bu suçu önlemek hakkını taşır. İşçi arkadaş, üstünü aratma! İşçilik şerefini koru! Sana hürsüzsün gibi muamele yapanlarla mücadele et. Kanun senindir. DİSK Hizmetindedir. Başın dara gelince DİSK'e, ya da DİSK'e üye sendikalara haber ver. DİSK ve üyeleri işçilerin gerçek temsilcileridir. Selâm sana.»

Johnson'un Elçisi

Johnson'un Vietnam'da «Özel Elçi» pâyesi ile kendisine hizmet etmiş olan Robert W. Komer'i Türkiye'ye büyükelçi olarak göndermesi çok anlamlıdır. Bununla bir defa daha anlaşılmalıdır ki, Johnson, geçen yıl açıkladığı gibi Türkiye'yi Amerika için Vietnam kadar hayati önemde bulmaktadır.

Amerika Merkezi İstihbarat Teşkilatının ünlü bir adamı, Beyaz Saray Millî Güvenlik Kurulu Tahminler Heyeti Başkanı, Johnson'un «Özel danışmanı» ve sonra da «Vietnam özel elçisi» olarak sıvrılmış bir kişinin Türkiye'ye büyükelçi olarak atanması, bütün Türk milliyetçilerini uyaracak niteliktedir. Çünkü, Komer, Güney Vietnam'daki gizli haber alma servislerini ve pasifikasyon görevini yaparken, Güney Vietnam Kurultuş Ordusuna yardım ediyor şüphesiz duyulan sayısız insana uygulanan işkenceleri yönetmiş bir insandır. Batı basınında bu marifetleri yüzünden şiddetle kınanmış ve canavarlıkla nitelenmiştir. Bu Vietnam vatansız emperyalizmi, işbirlikçi AP iktidarı tarafından kabul görmesi Türkiye'yi şaşırtmamıştır. Kirli ortaklıklar Türkiye'de de Vietnam'daki gibi bütün açıklığıyla ortaya çıkmaktadır. Gelişigüzel bir politikacıyı değil, tescilli bir vatansız emperyalizmi Türkiye'ye layık gördüğü için, Türk vatansız emperyalizminin Johnson'a teşekkür borcu vardır.

kısa.. kısa..

• CHP Grup Yönetim Kurulu seçimlerinde, genel merkezi elinde tutan Ortanun Sulu ekibi kazanamamış, Satır listesi seçilmiştir. Böylece partide, Genel Başkanın arzuladığı denge sağlanmış ve yeni parçalanmaların önüne geçilmeye çalışılmıştır.

• Üniversiteye giremeyen öğrenciler tarafından kurulan «Direniş Komitesi» Çağaloğlu'ndan üniversiteye kadar bir yürüyüş yapmıştır. Ellerindeki çelengi, üniversitedeki Atatürk anıtına bırakan gençler, saygı duruşunda bulunmuşlar ve «Okumak istiyoruz» demişlerdir.

• İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul yöneticileri, yaptıkları basın toplantısında iktidarın Boğaz köprüsü girişimine karşı çıkmışlardır. İstanbul'un Nazım İmar Planı kesinlik kazanmadıkça, Boğaz köprüsü ile çevre yoluna karar verilemez. Bu verimsiz yatırım için, yapılacak harcamaların karşılığı ne bütçede ve ne de 2 nci 5. yıllık planda bulunmaktadır. Boğaz köprüsü ve çevre yolu iddia edildiği gibi sadece istismlâklarla birlikte 1,5 milyara değil, 4,5 milyar TL. sına malolacaktır. Sadece köprü için 500

milyonluk bir dövize ihtiyaç vardır. Bu para nereden bulunacaktır? Kredi, faiz demektir. Kredi bulunamazsa enflasyon yolunu seçmek zorunlu olacaktır.

• Samsun Tekel Başmüdürlüğüne bağlı, işinden çıkarılan 197 işçi, Ankara'ya doğru yürüyüşe geçmişlerdir. Ellerinde «Kış kıyamette İşsiz Kaldık», «8 se. ne sıra bekledik, 8 ayda işten çıkarıldık» yazılı pankartlar bulunmaktaydı. Gençliğin «Bağımsız Türkiye için Mustafa Kemal Yürüyüşü» ile Tekel işçilerinin sosyal adalet için yaptıkları yürüyüşün aynı günlerde, aynı yolda yapılması anlamlıdır. Her iki yürüyüş de, polislin baskı ve tehdit ile karşılaşmıştır.

• Yunanistan'ın Cunta'dan önceki Başbakanı öldü. Ecelle... Geçirdiği ameliyatı sonucu... Cunta hükümeti büyük bir jest yaparak ulusal cenaze töreni tertiplemeye kalkıyor. Papandreu'nun ailesinin jesti daha baskındır. Cunta'nın cenazeye el sürmesine karşı çıkıyor. Ulusal tören teklifi red edilmiştir. Cenazeyi Papandreu'nun ailesi kaldıracaktır.

Zafere doğru

1 Kasım Cuma günü saat 15'den itibaren Kuzey Vietnamın bombalanmasına son verilmiştir. Kararı, Perşembe gecesi televizyonda yaptığı bir konuşmada, bizzat Johnson açıkladı. Johnson, aynı konuşmada, Paris görüşmelerine, bundan böyle, Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi temsilcilerinin de katılacaklarını, fakat bunun, cephenin tanınması anlamına gelmediğini (!) bildirdi ve Güney Vietnam Hükümeti temsilcilerinin de «görüşmelere katılmakta serbest» olduklarını ekledi.

Blindığı gibi, Paris görüşmelerinin başlangıcından beri, Kuzey Vietnam heyeti, her türlü barış tasarısını gözden geçirmek için iki ön şart ileri sürüyordu: Bombardımanların durdurulması ve Millî Kurtuluş Cephesi'nin görüşmelere katılması... Her iki şart da Güney Vietnam hükümetinin karşı koymasına rağmen, Birleşik Amerika tarafından kabul edilmiştir. Bu sonuç Vietnam halkı için (kuzey ve güneyi ile) apaçık bir «zafere», kukla hükümet için ise bir «hezimet» dir. Bu berlikler için «hezimet» kelimesi bile durumu tam olarak açıklayamıyor. Nasıl açıklasın ki, daha birkaç gün öncesine kadar Cumhurbaşkanı (!) Van Thien, Kuzey Vietnam ordularını geri çekmeden bombardımanların durdurulmayacağı hakkında demeçler veriyor (Sanki bombardımanları kendileri imiş gibi), Saygon parlamentosu (!) da bunu destekleyen kararlar alıyordu. Şimdi ise büyük müttefikleri Amerika, onlara gerçek durumlarını pek acı şekilde hatırlatıyor; son kararlar da kukla hükümetin nasibine düşen şu: «Biz görüşmelere başlıyoruz, canın isterse sen de gel» Vietnam, emperyalizm ile sömürülen halklar arasındaki çelişkinin en keskinleştiği, en amansız kurtuluş savaşının yapıldığı ülke olarak, birbirine tam anlamıyla zıt iki «insan» tipini dünyanın gözüne serdi. Bir tarafta insanlığın yüzü aklı, bütün dünya halklarının umidi, onuru «kurtuluş savaşçıları»; diğer tarafta dünyanın en kirli işbirlikçileri, insan cinsinin yüz karaları, «kukla Saygon yöneticileri». Her ikisi de aynı ülkede yaşıyor, 1. ve 2. Dünya Savaşı ve Kore savaşlarında döğüşmüş, birçok nişan sahibi, Amerikan emekli generali Hugh B. Hester'in şu sözlerine bakın:

«..... Güney Vietnam liderleri baştan sona kadar birer «Quisling» dirlir. (Hain, işbirlikçi). Johnson hükümetinin ajanlarıdır. Daha önce de Kennedy ve Eisenhower hükümetinin ajanlarıydılar...» «Kuzey Vietnam lideri Ho Chi Minh bir vataneşverdir, bir müttecaviz değildir. Lincoln Amerika'yı birleştirmek için ne kadar hak sahibi olmuşsa, Ho Chi Minh de memleketini birleştirmek için o kadar hakka, hattâ daha fazlasına sahiptir.»

Ve bir de, kuklaların, Franc-Press ajansına verdikleri şu beyanatı okuyun: «F.N.L. (Millî Kurtuluş Cephesi) emrindeki kuvvetleri savaş sonrası politik mücadeleye hazırlamış durumdadır. Oysa biz barışa hazır değiliz. Bizim de kendimizi politik mücadeleye hazırlamamız için bir yıldan fazla zamana ihtiyacımız var.» Efendiler harp sonrası politik mücadele yapacakları da, Amerika onlara bunun için zaman sağlamalıymış. Bize kahırsa onların «hızlı kaçan» vasıtalarına ihtiyacı var. Amerika harp sonrası için onlara asıl bunu sağlamalı.

Amerika bakımından durum nedir? Kısaca «Johnson,

tükürdüğünü yalamak zorunda kalmıştır». Bugüne kadar Kuzey Vietnamın ya bombalar altında ezilmek veya bu şartlar altında müzakereye razı olmak şıklarından birini seçmesi gerektiğini, resmî ağzlarından, defalarca açıklayan mağrur ve zalim Amerikan yöneticileri, dolar ve silâhın her olayın üstesinden gelmek için yeter olmadığını görmüşlerdir. Tabii yalnız bu kadar, Vaşington yöneticilerinin artık Vietnam'dan ellerini çekmek niyetinde oldukları anlamına gelmez. Kararın 1 Kasım'da açıklanması bile, samimiyet üzerinde, şüpheler uyandırmaya yeter. Böylece, Johnson'un Amerikan seçmenlerini yardımcı Humphrey yararına etkilemek amacı güttüğü açıktır. Gerçekten de Cumhuriyetçi aday Nixon'un şimdiye kadar favori görüldüğü seçimlerde Humphrey ve Demokrat parti için son ümit bu açıklama olarak görülüyor. Fakat Johnson'un tek amacı bu mudur, yoksa bunu ek bir yarar olarak görüp, gerçekte Amerika'yı, Vietnam'da kendi soktuğu çıkmazdan kurtarmaya, ismini biraz olsun temizlemeye mi çalışmaktadır? Zaman bunu gösterecektir.

Fakat her ne olursa olsun şu nokta dikkate değer ki, savaşın durdurulmasının bir seçim kozu olabilmesi, Vietnam savaşının Amerikan vatandaşının arzusu dışında sürdürülmekte olduğunu açık delillidir.

Bugün için Vietnam halkı, Amerika'dan gelen her tek life kuşku ile bakmakta sonuna kadar haklıdır. Okuyucularımızın hatırlıyacağı gibi, Johnson, 31 Martta da bombardımanların sınırlandırılacağını bildirmiş ve bu barış jesti (!) karşısında Kuzey Vietnamın da iyi niyetini göstermesini istemişti. Bundan sonra ne oldu acaba? Aşağıda vereceğimiz rakamlar bu jestin samimiyeti hakkında yeter fikir verir.

Nisan'dan itibaren bombardımanlar, 17 ve 19. paraller arasındaki, Vietnamın dörtte bir büyüklüğünde ve üzerinde 4,5 milyon insan yaşıyan «4. bölge» de gitgide yoğunlaşarak devam etti. Bölgenin güneye yardım bakımından stratejik önemi vardı ve Amerika, evvelce bütün Kuzey Vietnam'a attığından fazla bombayı, yalnız bu kısma atarak barışçılığını (!) gösterdi. 1968 yılı Ocak - Mart ayları arasında bütün Kuzey Vietnam'a, ortlama, ayda 2500 hava akını yapılırken, sadece «4. bölge» ye, Nisan'da 3500, mayısta 4750, haziranda 5250, temmuzda 6400, ağustosunda 6500 ve eylülde yaklaşık olarak günde 215 hava akını yapıldı. Yani bombardımanlar oranca 2,5 defa, alanın küçülmesi ile birlikte düşünülürse yoğunlukça 10 defa arttı.

Bu durumda Johnson, karşı taraftan iyi niyet bekliyordu. Fakat hiç kimsenin kuşku olmasın. Johnson'un niyetlerini en iyi değerlendirecek olanlar, şimdiye kadar sayısız sınavı başarı ile atlattığı olan Vietnam devrimcileridir. Onların devrimci uyanıklıklarına büyük bir güven içinde bakarken Humphrey'in haline acımamak da elde değil... Adam 1 yıl önce (14 Kasım 1967):

«Vietnam'da askerî yönden kazanıyoruz, Hanoi, müzakerelere girişmenin ya da mücadeleyi bırakmanın Kuzey Vietnam için zorunlu olduğunu er geç anlayacaktır» diye yüksekte atmış. Bugün ise Başkan seçilme ümidini, Johnson'un, Kuzey Vietnamın şartlarına boyun eğmesine bağlıyor...

tiyle bir bildiri yayımlayarak devrimci güçlere yapılan baskıyı yermiştir. Bildiride şöyle denilmektedir:

«Türkiye'de özellikle Adalet Partisi iktidara geçtiği 1965 yılından beri Gazi Mustafa Kemal Gençliği'ne, onun gerçek öngütlerine ve bu arada Türkiye Millî Gençlik Teşkilatı'na karşı çeşitli baskı ve tertiplere girişilmektedir. Bu baskı ve tertipler artık öyle druuma gelmiştir ki, sırf tam bağımsız gerçekten demokratik, laik Türkiye ülküsü uğrunda mücadele ettiği için, gençliğin en güçlü ve gerçek temsilcisi olan TMGT'ne Bütçe kanununun kesin ve emredici hükümlerine rağmen malî yardım yapılmamakta, radyolardaki «GENÇLİK SAATİ» kaldırılmakta, en son olarak da ulusal gün ve bayramlarda konuşma hakkı mevcut teamüle aykırı olarak yok edilmektedir. Nitekim Cumhuriyet Bayramında teşkilatımız konuşurulamamıştır. Oysa gençlik, başka yollardan da Anayasal ve Yasal haklarını kullanarak sesini ve ağırlığını duyurmaktadır. Türk Gençliğinin en üst örgütü olan TMGT, siyasi iktidarın ve ne olduğu belli olmayan karanlık kişi ve kurumların bütün engellemelerine rağmen, saltanata son verilmesi anlamına gelen Cumhuriyetin 45. yıldönümünde emperyalizm, ağa ve işbirlikçi ittifakının yüce halkımız üzerinde kurduğu ekonomik ve sair baskıları ATA'ya şikâyet etmek amacıyla Samsun'dan Ankara'ya 1919, 1923 lerin anti-emperyalist bilinciyle yürüyor.

Gençliğin devrimci eylemlerine karşı çıkmaya kimsenin gücü yetmeyecektir.

Ata'ya şikâyet yürüyüşü

Devrimci Öğrenciler Birliği, TMG T, Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği ODTÜ Öğrenci Birliği'ne mensup gençler, Cumhuriyetimizin 45. yıldönümünde, millî kurtuluş mücadelemizin başladığı Samsun'dan, kurtuluş zaferinin başkenti Ankara'ya «Ata'ya Şikâyet Yürüyüşü» ne geçtiler. Devrimci gençler, yürüyüşe başladıkları gün nezarete alındılar, Polis'in keyfi tutumuna karşı Ankara'daki fikir kulüplerinin çoğunluğunu teşkil ettiği bir kısım gençlik örgütleri yayınladıkları bildiride:

«Gazi Mustafa Kemal'in bağımsızlık idealini yaşatmak ve millî kurtuluş bilincini halkımıza maletmek, emperyalizm ve onun işbirlikçileri tarafından suç olarak gösterilmek istenmektedir.

Millî Mücadelenin önderi Atatürk'ün izinden yürümenin ve onun devrimini ileriye götürmenin, ulusal bağımsızlığı savunmanın suç olacağı, bağımsız ve demokratik Türkiye'yi gerçekleştirmek yolunda, Samsun'dan Ankara'ya atılan her adımda beraberiz. Ulusal kurtuluşçu Türkiye Gençliğinin birlik ve dayanışması, emperyalizme karşı atılan her adımda daha da güçlenecektir.

Millî kurtuluş mücadelesi ve tehditle yok edilemez. Millî kurtuluş mücadelesini yok etmek için, bütün bir milleti yok etmek gerekir.» demektirler.

24 saat nezarete tutulduktan sonra ilk sorguları yapılan ve serbest bırakılan gençler yürüyüşe Havza'dan devam etmektedirler.

AYIKLA PİRİNCİN TAŞINI

Rıfat Ilgaz

GÜVEYİSİZ DÜĞÜN

Ne demişti köy delikanlısı, düğün hazırlığı için kasabaya inerken:

«Aman!... demişti, Sakın ben gelmeden düğünü yapıp bitirmeyin!» Şükür, Amerika gerdeğe girmedi. Gereken bir Viet-kong olduğunu anladı da, barış masasına çağırıldı. Az kaldı güveysiz bitecekti düğün!

KALKINDIR DA GÖRELİM

«Kalkınmalar içinde... en önemli kalkınma... ne sosyal kalkınmadır, ne ekonomik kalkınma... En önemli kalkınma kültür kalkınmasıdır!»

Kim mi söylüyor bunları?... Bir zamanların:

«Ben size otuz liraya muallim bulurum!» diyen... ve de terhis edilmiş çavuşları toplayan... Bir eyleyle Köy Enstitülerini açan, bir eyleyle kapayan İnönü!

GO HOMM!

Bir Amerikan ajansı Prag'daki olayları anlatıyor. Bizim gazeteler de olduğu gibi aktarıyorlar bu haberleri:

«Gençler, İvan go home!» diye bağıryorlar.

Yani Praglı Çek gençleri... Ne

Çekçe, ne Rusça... Amerikanca bağıryorlar Ruslara!

Anlayamadık, ne zamandan beri Amerikan ağzıyla konuşuyor bu Çek gençleri!... Yoksa bizim gazeteler mi tüm Amerikan oldular!...

PARAFİNLİ YAĞLAR

İtalyanlara tenekte tenekte parafinli mal satan Gomel şirketi, Zikna şirketine ne mi oldu?

Tenekeler, o zamandan beri incelendi, incelendi, incelendi... İçerinde yalnız parafin değil, biraz da zeytinyağı bulunduğu anlaşılıyorğundan...

Şirket yetkilileri, beraat!...

SEÇİMLİK BARİŞ

Amerika'da seçimlere tam dört gün kala Kuzey Vietnam'ın bombalanması Johnson tarafından durduruldu, Johnson'un bağlı olduğu partinin lideri seçimi kazansın di-yeli...

Ya kazanmazsa... Seyreyleyin yeniden gümbürtüyü!

Ya kazanırsa... Hangi bayram hangi şenlik gümbürtüsüz kutlanır ki!...

Demek kazansa da kazanmasa da yer gök inim inim inleyecek!...

OKURLARA

1 — 19. Kasım. 1968 günü çıkacak 53. sayısı ile gazeteniz ikinci yılına giriyor. Bu sonuç büyük zorluklarla elde edilmiştir. İkinci yılda sizlere daha iyi bir gazete sunmağa çalışacağız.

2 — İkinci yılda abone fiyatları şöyle olacaktır:

Türkiye yıllık	40.— Lira
» 6 aylık	20.— »
Avrupa yıllık (uçak)	80.— »
» 6 aylık	40.— »
Amerika yıllık (uçak)	170.— »
» 6 aylık	85.— »

3 — Gazetenizin yaşaması için abonemizi yenilemeniz ve yeni aboneler bulmanız gerekmektedir.

4 — Eski abone makbuzları 53. sayıdan itibaren hükümsüzdür. Yeni abone makbuzları üç parçalıdır. Gazetenin diğer gelirleri sarı renkte iki parçalı ayrı makbuzlarla tahsil edilecektir.

5 — Kendisinde eski abone makbuzu bulunan arkadaşlarımız en kısa zamanda bu makbuzları gazete adresine göndermelerini; gönderirken bu makbuzları kimden aldıklarını, tahsil edilen abone bedellerinin gazeteye nasıl ulaştırıldığını ve alman paraların dökümünü gösteren bir listeyi de makbuzlara eklemelerini önemle rica ederiz. İkinci yılda hiç bir sebeple eski makbuzlar kullanılmayacaktır.

6 — Posta havalesi ile abone olan veya abonemizi yenileyenlerin bir mektupla adreslerini bildirmeleri abone servisimize büyük kolaylıklar sağlayacaktır. Bunun önemini hatırlatmak isteriz.

7 — Birinci cilt için hazırlıklarımız bitince bu konuda sizlere ayrı bir duyuru yapacağız.

8 — Abonelerimizden önemli bir ricamız da şudur: Buldukları yerlere gazetemizin gelip gelmediğini, geliyorsa haftanın hangi gününde geldiğini ve kaç bayide satışa arz edildiğini bize kısa bir mektupla bildirirlerse gerekli tedbirleri almak için bize yardımcı olmuş olurlar.

Teşekkürlerimiz ve selâmlarımızla
TÜRK SOLU

Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini halkımıza ve onun en devrimci sınıfı proletaryaya maledecek militanların, teorik yönden en iyi bir şekilde yetişmesine hizmet amacıyla

AYDINLIK
sosyalist dergi

Ç İ K İ İ

Dünya Türkiye ve Devrimci Mücadele — Lenin, Gençlik Üzerine Yazılar — Ho Şi Minh, Türkiye'de İşçi Hareketi — Çekoslovakya'da Sosyalizm ve Karşı - devrim.

P.K. 100 Cebeci - Ankara Genel Dağıtım : GE - DA.

Avrupa'da Türk Toplumcular Federasyonu kurıldı

Londra, Stockholm, Berlin, Köln, Braunschweig, Münich, Dachau şehirlerindeki toplumcu Türk derneklerinin delegeleri 27.10.1968 Pazar günü Köln'de yaptıkları toplantıda, 1 Mayıs'tan beri devam eden kuruluş çalışmalarını sonuçlandırmışlardır. Ana tüzüğün amaç maddesi:

«Yurt dışındaki Türk emekçilerinin örgütlenip sınıf bilincine varmalarını sağlamak ve Türk Anayasası'nın ışığında Türkiye'deki anti-emperyalist savaşa yurt dışından katılarak her türlü sömürüye son vermek demokratik ve barışçı bir yurt ve dünya düzeninin gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak ve bu eylemde diğer ilerici gruplarla dayanışma içinde olmak.» şeklinde kabul edilerek ATTF'in (AVRUPA TÜRK TOPLUMCULAR FEDERASYONU) kuruluşu tamamlanmıştır. Federasyonun Yürütme Kurulu'na, Köln Türk Gençlik Kulübü'nün gösterdiği adaylar seçilmiştir; Başkan, Sekreter ve Saymandan ibaret olan bu kurul üyeleri, hepsi işçidir.

29 Ekim bildirisi

Türkiye Millî Gençlik Teşkilatı Genel Başkanı Kazım Kolcuoğlu, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı münasebe-

Çekoslovakya meselesini doğru koyalım

Bizi rahatsız eden, Çekoslovakya'ya askerî birlik gönderen ülkelerin hiç birisinin şimdiye kadar açıktan açığa Yankee emperyalizmini suçlamaya girişmemesidir. Ve bizim bu dalgınlığa işaret etmemiz gerekir.

Fidel Castro

(Geçen sayıdan devam)

Ve bunların yanında hep birlikte barış vaazı. Sosyalist ülkelerde büyük ölçüde ve aralıksız barış vaazı verilmiştir ve biz kendimize bu kampanyanın nedenini soruyoruz. Biz savaş taraftarı mıyız? Biz barış düşmanı mıyız? Barış düzmami değiliz; savaş taraftarı değiliz; dünyanın bir anda mahvolmasını istemiyoruz. Bunları söylemek zorunluluğunu duyuyorum çünkü ne zaman böyle sorunları inceleysek derhal klişeleşmiş savaş kıskırtıcılığı, sorumsuz davranma vs. ithamları yapıyor. Bu konudaki tutumumuz açıktır. Hiç kimse emperyalizmin varlığının ve saldırganlığının dünyaya getirdiği tehlikeyi tartışamaz.

Hiç kimse dünyaya, emperyalizmin dünyanın büyük bir parçasına egemen olmasıyla, emperyalizmin boyunduruğundan kurtularak özgür olmak isteyen hakların ihtiyacı, en içten dileği arasındaki muazzam çelişkinin getirdiği tehlikeyi tartışamaz.

Asıl savaş tahrikçileri, asıl maceraperestler emperyalistlerdir. Öyle ise bu tehlikeler gerçekler! Ve bu gerçek kendi evinde aşırı bir istekle barış vaazı vererek değişmez. Her fırsatta bu vaaz düşman kampında verilmelidir ve kendi kampında verilmemelidir. Çünkü böyle lesine şartlar altında kendi kampında vereceğin barış vaazları sadece halkın savaşçı ruhunu boğmaya, risklere, fedakârlıklara ve uluslararası durumun ortaya çıkardığı bütün sonuçlara göğüs germe hazırlığını zayıflatmaya yarar. Uluslararası durum her çeşit fedakârlıklar ister. Yalnız kişinin hayatını feda etmesini değil, bunun yanısıra bazı maddî fedakârlıklar da.

Ve halklar, bir ülkenin bağımsızlığının, enternasyonalist görevlerin ve dünya gerçeklerinin yurt savunmasını kuvvetlendirmek için ya tırımlar ve fedakârlık istediğini bildikleri zaman; sürekli, saçma ve anlaşılmasız barışı bir kampanyanın, yığınlarını yumuşatarak ortaya çıkardığı tehlikenin bilincinde olarak, ihtiyaçları anlayarak bunları karşılayabilmek ve başarmak için büyük bir coşkuyla işe koyulurlar. Barışı böyle savunmak, barışı savunmanın garip bir yoludur. İşte bunun için biz, başlangıçta cahillik ve saflıktan ötürü bir çok saçma iş yaptık. Bugün kullandığımız şey arasında «Yaşasın Barış», «Yaşasın failan, yaşasın filan» gibi sloganları kullandık. Fakat gelişim içinde bir yere ulaştık ve «Yaşasın Barış» in anlamı üzerinde durduk. Artık «Yaşasın Barış» Newyork'a, Washington'a yerleştirilmelidir. Barış vaazlarını oralarda verelim. Barışın garantisiz olmaktan sorumlu tek halkın, tek gerçek savaş kıskırtıcılığının, savaşın tek sorumlularının, barış vaazlarının azından maceracı, saldırgan, sömürgeci, emperyalist savaşlarını karşılayabilmek için koyulan büyük vergilerin azaltılmasında fayda sağlayacağı, tek halkın bulunduğu yerde verelim. Burada değil.

Bugün incelediğimiz bu deney ve diğer deneylerimiz bize bu olgunun diğerini getirdiğini, böylelikle bütün bunların bir zincirin halkaları gibi uzadığını göstermiştir. Ve sosyalist bilinç, devrimci bilinç geliştirilmemiş bir toplumda, kişi gelişmiş bireyciliğe, kendi ne dönüklüğe ve bunun gibi diğer davranışlara, yığınlarda farklılaşmaya ve heyecanın artması yerine azalmasına tanık olur.

Devrim yolunda yürüdüğümüz ölçüde heyecan uyanacak ve bu uyanan heyecan azalmayacak artacaktır

Bu nedenden ötürü bozulan Küba'da heyecanın azalmakta mı artmakta mı olduğunu, ilerde ne olacağını, şimdi heyecanın bulunup bulunmadığını sormaktalar. Bu bizi hiç ilgilendirmeyen bir şeydir, zira deney bize devrim yolunda yürüdüğümüz ölçüde heyecanın uyanacağını ve bu uyanan heyecanın azalmayıp artacağını, halkın fedakârlık ruhunun disiplinli çalışma yeteneğinin ve kendini adanmasının büyüyeceğini öğretmiştir.

Devrimci deneyimiz bize bunu öğretti. Ve biz bu azalmayı tasavvur edemeyiz. Biz onu, (devrimi) ilerlettikimiz ölçüde bu duyguların da ha da artacağını, bu heyecanın, bu bilincin şimdiye kadar ulaşılammış bir düzeye çıkacağını inanıyoruz. İşçilerin tutumunu gördük, işçilerin güç işi yerine getirme arzularının, gönüllü çalışma arzularının, fazla mesai ücretlerini kabul etmeme eğilimlerinin geliştiğini gör-

dük. Bu artık 10'ların, 50'lerin ya da 1000'lerin tutumu değil, bu ülkedeki yüzbinlerce insanın: ailelerini bırakıp seker kamışı toplamaya giden onbinlerce işçinin, nereye gönderilirse — Isle de Pines'a Pınar del Puo'ya, Cama güeye, heryere — giden, zor şartlar altında, zor yaşama şartları altında yaşayan onbinlerce gencin tutumudur.

Ve bütün ülkeye bu ruhun siyasî uyanıklık arttıkça nasıl yayıldığını gördük.

Değişik alanlarda ihtisaslaşan teknisyenlerin yanısıra her zaman heryere gitmeye hazır, nerede onlara ihtiyaç varsa oraya gidip dövmüşmek isteyen binlerce genç var. Bizim sürekli olarak karşılaştığımız sorun herkesin ülkeyi terketmesine izin verilerek ihtiyaç bulunan bir yere gidip devrimci harekete yardım etme hülyasına dalmasıdır.

Yani, halkımızın enternasyonalist bilinci, ülkemizin sosyalist bilinci artık gelişmiş.

Ve bu, hiç şüphesiz ki, gerçekten Devrimin başarısıdır. Çünkü bu Devrim çevremizdeki dünyanın gerçekleriyle temas halindedir. Herhalde düşmanın bu kadar yakın olması bizim lehimize değildir. Bizim yakınımızda bizi koruyacak büyük orduların olmaması lehimize değildir: karşı koyabilmek için yalnız kendi gücümüze dayanmamız gerektiğini, halkımızın dövüşme azmine, fedakârlığına, dayanmamız gerektiğini bilmek daha iyidir. Ve yalnız bu Devrim halkın gayretleri sonucu gerçekleştirildiğinden değil, yalnız bu Devrim ithal edilmediğinden değil, aynı zamanda bu Devrim her haliyle yerli bir devrim olduğu ve bunun için mevcut, çok kuvvetli bir düşmana karşı en zor durumlarda kendisini savunabileceğinden ötürü daha iyidir.

Halkımız geleneksel mücadele, savaş ve tehlikeye karşı koyma ruhunu geliştirdi. Ve, pek tabii, bütün bu unsurlar devrimci bilincimizin gelişmesinde katkıda bulundu.

Sosyalist fikirler açısından, devrimci fikirler açısından Çekoslovakya gibi bir ülkede nasıl olup da böylelerine şartların ortaya çıkmasının bir tahlilini, sebep bulmak için değil açıklamak için, yapmak gerekir.

Öyle şartlar ortaya çıktı ki bunlara müdahale etme gereği duyuldu. Bu gereğin tartışılması yapılamaz.

Şu apaçık ki, yalnız bir alternatif, bu şartları önleme alternatifidir. Fakat bunları önlemek için ödenecek fiyat elbette yüksek olacaktır.

Bizim halkımız gibi bir halk için, devrimci gelişmesi boyunca müdahalelerle karşılaşmış Yankee emperyalizminin politikası ile mücadele etmiş bir halk için millî sınırlarından bir felâketi önlemek için gelmiş ordu-

lara karşı çok kişinin duygusal bir tepki göstermesi tabiidir.

Ve çeşitli nedenlerden ötürü bizim anlayışımız böyle hareketlerin karşısındadır. Yalnız halkımızın siyasî uyanıklığı onlara böyle bir hareketin gerekli olduğunu bildirecektir. Bazi hakları, bu arada egemenlik hakkı ihlâl edilmiş olsa bile — ki burada bizce öyle olmuştur — dünya devrimci hareketinin en önemli isteklerine ve bizim temel sorun olarak gördüğümüz, halkların emperyalistlere karşı mücadelelerine öncelik tanyacaktır. Ve hiç şüphesiz ki, Çekoslovakya'nın ayrılıp emperyalizmin kollarına düşmesi, dünyada sürdürülen devrimci harekete çok ağır, çok sert bir darbe olacaktır.

Bu gerçekleri öğrenmeliyiz ve romantik ya da gerçeklerle uyuşmayan idealist durumlara düşmek istemiyorsak bu isteğin diğer isteklere öncelik tanıması gerektiğini belirtmeliyiz.

Çekoslovakya'daki bütün burjuva liberal reformlarına karşıyız. Fakat, aynı zamanda Çekoslovakya'da bundan önce yer alan ve sosyalist kampın diğer ülkelerinde yer almakta olan liberal reformlara da karşıyız.

Biz kimseye sosyalizmi ne şekilde kurmaları gerektiğini öğütleyemeyiz ama, ne şekilde kurduklarını inceliyebiliriz

ELBETTE, biz kimseye sosyalizmi ne şekilde kurmaları gerektiğini öğütleyemeyiz ama ne şekilde kurduklarını inceleyebiliriz — bir dizi reformları, bir sosyalist toplumda artan ticarî ilişkiler eğilimini, kişisel kazanç kâr ve bunun gibi şeyleri belirtebiliriz.

Pravda gazetesinde yer alan bir makale Çekoslovakya ile ilgili şu gerçeği ileri sürdü: «Sovyet Komünist Partisi, Parti ve Devlet yapısındaki yöntemleri, biçimleri sürekli olarak mükemmelleştirmektedir. Bu mükemmelleştirme sosyalist sistemin temellerine dayanarak diğer sosyalist ülkelerde de sessizce gerçekleşmektedir.»

Fakat şu cümle çok ilginçtir: «Maalesef Çekoslovakya'daki iktisadî reformlara ilişkin tartışmalar başka temellere dayanarak gelişmektedir. Tartışmalar bir taraftan sosyalist ekonominin ortaya çıkardığı gelişmelerin genel eleştirisi etrafında, diğer taraftan plânlama ilkesinin terk edilip yerine kendiliğinden ticarî ilişkilerin kabulü ve özel

sermayeye geniş bir alanın tanınması öne-
msi etrafında toplanmıştır.»

Bu, tesadüfen de olsa, Sovyetler Birliğinin ekonomide ticarî ilişkilere daha çok önem verilmesi, bu ilişkilerde kendiliğindenliğin etkileri, hattâ pazar ekonomisinin savunulması, pazar ekonomisinde fiyat te-
şekkiliünün faydaları şeklindeki akımları dizginleyeceği anlamına mı gelmektedir? Bu, Sovyetler Birliğinin bu tip akımları önleme zorunluluğunun farkına varmaya başladığı anlamına mı gelmektedir? Emperyalist başında yer alan bir çok makale Sovyetler Birliğinde de ortaya çıkan bu akımları sevinçle karşılamıştır.

Ve bu açıklamaları okuyunca, bunların Sovyetlerin bu sorunun farkına vardıkları anlamına mı geldiğini kendimize sormaktayız.

Ne olursa olsun, Pravda'nın başyazısında bu noktanın ortaya konmasını biz çok ilginç addediyoruz.

Bizi rahatsız eden sorunlar birden çoktur. Bizi rahatsız eden, Çekoslovakya'ya askerî birlik gönderen ülkelerin hiçbirinin şimdiye kadar açıktan açığa Yankee emperyalizmini suçlamaya girişmemesidir. Bütün gelişmeler, bütün gerçekler, bütün sapmalar hakkında, sağıcı grup, liberal grup hakkında etraflı bilgiler verildi. Emperyalistlerin çevirdikleri işler, entrikalar biliniyordu, ve biz ne Sovyet Komünist Partisinin, ne Sovyet hükümetinin, ne de Çekoslovakya'ya askerî birlik yollayan diğer ülkeler hükümetlerinin Çekoslovakya olaylarının sorumlusu olarak Yankee emperyalizmine açık ithamlarda bulunmadıklarını görebiliyorduk.

Dünya emperyalizmine, dünya emperyalist merkezlerine bir takım belirsiz atıflar, Batı Alman emperyalist çevrelerine ilişkin biraz daha somut atıflar yapıldı. Fakat Batı Almanya'nın sadece Yankee Emperyalizminin Avrupa'daki bir aracı, en saldırgan, en belirgin aracı CIA'nın, Pentagon'un Amerikan emperyalist hükümetinin aracı olduğunu kim bilmiyor ki? Ve elbette, biz şu gerçeği belirtmek isteriz: Bu atıfların hiçbirisi dünya plânında baş suçlu, sosyalist kampa karşı kumpas kuran Yankee emperyalizmine açıkça itham etmiyor. Ve bu dalgınlığa işaret etmemiz gereklidir.

Çekoslovakya'daki olaylar, Devrimimiz ve Partimizin tutumunu ve tezlerini doğrulamıştır: Tricontinental (Üç Kıta) konferansındaki, OLAS (Latin Amerikan Dayanışma Örgütü) taki ve bütün uluslararası sorunlardaki tutumumuzu doğrulamıştır.

Bir dizi gerçekler bu görüş açısını doğrular.

Çok iyi bilinir ki sosyalist kampın birçok ülkesi ve birçok Komünist Partisi ile a-

Askerî Devrim Komitesi toplantı halindeydi. Bazıları tamamen bitkin bir halde bulunan üç beş kadın, bildiri veya emir almak, dilekçe vermek veya şikâyetle bulunmak üzere gelenlerin hücumlarına cevap verilemek için kahramanca çırpıyorlardı.

İnsan kendini sanki kasırgaya tutulmuş gibi hissediyordu. Canlı yüzler ve hareketli kollar şu veya bu emri veya ihtiyaç duyulan bir şeyi veya herhangi bir yetkiyi veya diğer bir şeyi istiyordu. Bu insanlar, memurları tâyin etme, daktilo tuşlarının sürekli takırtısı içinde dizler üzerinde kurşun kalemle imza edilmiş evrak suretini çıkarması gibi son derece önemli görevler yüklenmişlerdi. Şurada burada misyonun gururu yüzünde okunan genç bir yoldaş, otomobile karanlık bir geceyi yurttu gidiyordu. Bu arada, arka taraftaki bir odada büyük bir masa etrafında oturmuş olan bir kısım yoldaşlar, Rusya'da bir baştan bir başa işyan halinde olan şehirlere yıldırım sür'atıyla ulaştırılan emirler yağdırıyorlardı.

O insanı serserme çeviren çalışma havasını hatırladıkça, hayret etmekten ve Askerî Devrim Komitesi'nin o Ekim günlerindeki faaliyetini insan enerjisinin, ihtilâci yüreğin taşıdığı o sönmez gücün ve o gücün ihtilâli çağrısı üzerine neler yapabileceğinin bir tezahürü olarak düşünmekten kendimi alamıyorum... O gün öğleden sonra Smolny Enstitüsü'nün Beyaz Salonu'nda İkinci Sovyetler Kongresi'nin oturumları başladı. Toplantıda bulunanlara hâkim olan hava, neşeli bir ciddiyet havasıydı.

Ekim Devriminin 51. yılı

O uzun gecede Smolny

A. Lunacharski

Smolny Enstitüsü alev alev ışık içerilindeydi. Devamlı olarak insanlar gelip gittiği için, bütün salonlarda kesif bir faaliyet göze çarpıyordu. Fakat bunlar arasında en hareketli olanı, üst katın arka tarafında, faaliyet dalgalarını çalkalanan ve gürültü içindeki daire idi. Orada

“Bikaç hafta önce Tito Prag’da bir kahraman gibi karşılandı. Ve neden bu böyle oldu? Yığınların ideolojik yumuşamasından ve siyasî uyanıklıklarının zayıflamasından.”

Bu konuşma 23 Ağustos’ta Çekoslovakya olaylarını incelemek için Devrimci Küba hükümeti Başbakanı ve Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Binbaşı Fidel Castro Ruz tarafından yapılmıştır

ramızdaki ilişkilerde sürekli bir sürtüşmenin kaynağı Yugoslavya sorunudur. Bazıları Yugoslav Komünistleri Birliğinin dünyada oynadığı role, bu partinin dünyada emperyalizmin aleti olarak oynadığı role Küba’nın sürekli olarak dikkati çekmesi karşısında, Küba’nın bu davranışı karşısında şaşırılmışlardı.

O burjuva liberalizmi politikasının başlıca teşvikçisi başlıca savunucusu, adına Yugoslav komünistleri denen örgüttür.

Şu anda Çekoslovakya olaylarına ilişkin olarak, o burjuva liberalizmi politikasının başlıca teşvikçisi, başlıca savunucusu, adına Yugoslav Komünistleri denen örgüttür. Yugoslav Komünistleri bütün liberal reformları, Partinin devrimci iktidarın aracı olmasının sona ermesi görüşünü - iktidarın, Partinin fonksiyonu olmasının son bulması - hararetle alkışladılar. Çünkü bu görüş Yugoslav Komünistler Birliğinin görüşüne çok yakındır. Bütün bu siyasî görüşler Marksizme aykırıdır, bütün bu iktisadî görüşler Yugoslav Komünistler Birliğinin ideolojisine sıkıca bağlıdır.

Ve ülkemiz bu örgütün sürekli olarak karışısında olmuştur.

Bununla beraber, bildiğiniz gibi, yakın zamanlarda Varşova Paketi Komünist Partileri de dahil olmak üzere birçok Komünist Partisi, Yugoslav Komünistler Birliğinin karakterini ve rolünü unutmaya başladı.

Yugoslavya’ya komünist bir ülke denme-

ye başlandı; Yugoslav Komünistler Birliğine Komünist bir parti denmeye başlandı ve sosyalist ülkeler toplantılarına, kütle örgütleri ve Komünist Partileri konferanslarına çağrıldı.

İşte bu durum çeşitli fırsatlarda ortaya çıkan bizim sürekli muhalefetimize, bizim sürekli anlaşmazlığımıza, bizim sürekli çatışmamıza sebep oldu. Ve işte gerçekler.

Bu örgüt - emperyalizmin ajanı olarak - Çekoslovakya’nın siyasî sürecindeki bozuklukların baş teşvikçisiydi. Kimisi mübalâğa ettiğimi söyleyecektir, ama bunu gerçeklerle ispat edeceğim. Birkaç hafta önce Tito Prag’da bir kahraman gibi karşılandı. Ve neden bu böyle oldu? Yığınların ideolojik yumuşamasından ve siyasî uyanıklıklarının zayıflamasından.

Ve biz kendimize sorduk: Bu nasıl olabilir di?

Bu pek iyi bilinen reviyonist kişi, tarihin, devrimci hareketin mahkûm ettiği bu kişi - emperyalizmin ajanı olarak çalışmış bir adam - böyle kahraman gibi karşılanırsa işler nereye kadar gider? Bugün, tabii, Tito, Varşova Paketi ülkelerinin Çekoslovakya hareketine en gürültülü saldıranlardan biridir.

Yugoslav Komünistler Birliği’ne karşı sözlerimizde neden bu kadar ısrarlı olduğumuza bazıları şaşırabilirler demiştik. ★★

Yugoslavya ile ilişkilerimiz hakkında Devrimimizin başında yer alan çok önemli bir olaya değinmek istiyorum. 1959 başları, ilk kanunlarımızın ortaya çıktığı, Halkımızın Tarım Reformu Kanununu çıkarıp, bizim emperyalizmle yüzyüze geldiğimiz, Amerika’nın aleyhimize kumpas kurmaya başladığı zamandı.

O devirde bizim Sovyetler Birliği veya Sosyalist kampın diğer ülkeleri ile diplomatik ilişkilerimiz yoktu. Silâhlarımızı bazı kapitalist

ülkelerden satın almaya zorlanmıştık. İlk silâhlarımızı Belçika ve İtalya’dan satın aldık.

Emperyalist baskıdan dolayı - aslında ilk başında baskıdan değil, CIA’nın kumpasları yüzünden - Belçika’dan gelen gemilerden biri 80 canlı bir maliyete patlamıştı. Sonra Amerikan hükümetinin baskısıyla Belçika hükümeti bize silâh satışı durdurdu. Bize saldırtılacak olan satılmışları Amerika yetiştirirken, silâh alımımız abluka altına alındı.

O devirde Amerika, İtalya’ya da baskı yaptı. Biz İtalya’dan 16 havan topu satın alıyorduk. Sadece dördünü ve geri kalan onikisinin cephanesini almıştık. Yankee emperyalist baskısının sonucu olarak bize geri kalan oniki havantopunu satmadılar.

Bu durum karşısında, silâh satın almak için Yugoslav hükümetine başvurduk. Hatta kimisi 120 mm. lik oniki havantopu ve diğer bazı silâhları satıp satamayacaklarını görmek istedik. İşte bu göreve atanan arkadaş, Binbaşı José R. Fernander Alvarez’in raporu.

Şöyle diyordu: «1959 da, Batista istibdadının yenilgisi üzerine askeri malzemeye ihtiyaç vardı. Bu malzeme, alınan tedbirler ve yapılan kanunlardan ötürü Devrimin savunulması için, Devrimi yıkmaya çalışacak olan kindar düşmanlara karşı koymak için açılan lâzımdı.»

«Verilen emirlere uyararak, Yugoslavya Cumhuriyeti Büyükelçisine 1959 sonunda ya da 1960 başında çok gayriresmî bir şekilde başvurduk. Sonra, Binbaşı Raul Castro ve ben, Mirama 42. Sokak ve Üçüncü Caddedeki Yugoslav Büyükelçiliğini ziyaret ettik.»

«Bu ziyaret esnasında Devrimci Silâhlı Kuvvetler Bakamı, Yugoslav Büyükelçisine, Küba’nın silâh ve malzeme - özellikle hafif piyade silâhları, tüfek, makinalı tüfek, roket atar, havan topu ve bunların cephanelerini - satın almak istediğimizi bildirdi.»

«Büyükelçi oldukça kaçamaklıydı ve Bakan ödeme sorununu ortaya atınca teferruata girmeden silâhlarla ilgili olarak edemelere özel bir dikkat gösterileceğini belirtti. Bakan, Büyükelçiye fiyatlar, elde edilebilecek silâhlar konusunda ve müzakereleri yürütmek için benim kendisiyle temas halinde olacağımı bildirdi.»

«Bu görevi yürütmek, listeler ertelendiği için ve silâhların henüz elde edilebilecek durumda olmadığı, imâl edilmiş gerektığı ve fiyatların daha belli olmadığı iddia edildiği ve mütemadiyen kaçamaklı özürlü yapıldığı için çok zordu. Ve en sonunda listeyi aldığım zaman - küçük çaplı silâhlarınkinin bile - fiyatların dünya pazarındaki diğer fiyatlarla karşılaştırıldığı takdirde bile fahiş olduğunu gördüm.»

«Gerek bu zamandan önce gerek sonradan diğer yoldaşlar, Yugoslavya’ya gittiler ve silâh alımına ilişkin istekler tekrarlandı. Yeni engeller dışında sonuç değişmedi.»

«Diyebilirim ki isteklerimiz ve büyük ihtiyacımız dışında herhangi hiç bir muamelede bulunulmadı, çünkü Yugoslavya’nın oradaki ve burada, Küba’daki tutumu buna imkân vermedi.»

Yugoslavlar silâh satışının, silâh sattıkları için Amerika ile aralarında anlaşmazlık çıkaracağını ileri sürdüler

Bütün bunlardan çıkaracağımız sonuç, Yugoslavların davranışının açıkça oportünistçe olduğudur. Çünkü istenen bir paraya karşılık paramın nakit olarak - dolarla -

ve karborsa fiyatında ödenmesini istediler.» Ticarî muamele miktarının bize silâh sattıkları için Amerika ile aralarında çıkacak anlaşmazlığı karşılayamayacağını ileri sürdüler. Fiyat listeleri gösterdiler ve muamelelerin bir Yugoslav özel teşebbüsü ile yürütülmesini, böylelikle, ilişkinin Küba’yla Yugoslavya arasındaki bir ilişki olmaktan çıkarılmasını önerdiler.

«Genellikle bir taraftan işbirliğine isteksiz olmalarının yanısıra, muamelede anlaşmaya çok gayretli, diğer taraftan oportünistçe ve ileri sürdükleri şartlarla en azından bizi muameleden vazgeçirmeye eğilimli gözüktüler.»

Bu, o sosyalist ülkenin, o devrimci ülkenin, ülkemiz ilk defa emperyalist saldırı tehdidi ile karşılaştığı zaman silâh satın almak istememiz karşısında takındığı tutumdur. Ve işte bunun için burada Yugoslav kurşunları yoktu.

Ve birkaç ay sonra - bir gün Batista hükümetinin evraklarını karıştırırken - şu okuyacağım belgeyi bulduğumuz zaman şaşkınlığımı bir düşünün. Şöyle diyor bu belge:

«Küba Büyükelçiliği Askerî Ataşesinden Mexico City, D.F. 13 Aralık 1958. General Francisco Tabermilla Doiz M. M. N. P. J. E. M. G. Ciudad Militar, Marianao.»

Sevgili arkadaşım: Büyük arkadaşım, bu ülkedeki Yugoslav Büyükelçisi tarafından bana verilmiş olan iştirilmiş bazı fotoğrafları bulacağım.

Silâh satın alma imkânı konusunda kendisinden şahsen bilgi almam bana bildirdikten sonra bir fırsatta kendisiyle konuşum. Bana bize 30.06 lk tüfek, cephane vs. gibi ihtiyacımız olabilecek silâhları tedarik edebileceklerini bildirdi. Bizim için çok yararlı olabilecek resimlerini gördüğümüz o PT tipi gemilerden de bahsetti.

Bize bol miktarda bu gemilerden tedarik edebileceklerini ve bunu iktisadî bulabileceğimizi, zira onların (Yugoslavların) ucuz işgücü istihdam ettiklerini ve İngiltere’den sonra dünyanın en iyi gemi tezgâhlarına sahip olduklarını söyledi.

Bu torpedobotları saatte 40 kilometreden fazla yapmaktadır ve torpedo tüplerinin yanısıra iki uçaksavaş makinalı tüfek ile bir uçaksavar toplu teçhiz edilmiş olup ucuzdurlar.

Ben kendisine yeterli malzeme diğer kaynaklardan elde edildiği için şimdilik her türlü silâh alımı için siparişin ileri bırakıldığını bildirdim, fakat o bana tam şartnameleri, satış fiyatını, limanlarımıza teslim tarihini ve navlun ücretlerini gösteren listeleri her zaman verebileceğini söyledi.

Bu bilgiyi alır almaz, sizi derhal haberdar edeceğim.» Başka malzemelerden bahsederek yazıya devam etmiş. «İmza: Yarbay A. P. Chaumont, Askerî Ataşe.»

Moncada hücumunun hikâyesini okuyanlar bilirler ki bu Chaumont, hücumdan sonra Moncada garnizonunda düzinelerle cinayet işleyen Chaumont’la aynı Chaumont’tur. Oradaki bütün subaylar içinde en suçlusu öydü. Düzinelerle mahkûmu öldürdü ve sonra Meksika’ya gönderildi. Yugoslav Büyükelçisinin - uğrunda iki yıl dövuştüğümüz, binlerce ve binlerce Küba’nın hayatını verdiği Devrimin zaferinden sadece 18 gün önce Yugoslav hükümetinin yararına, müzakerelerden sonra her türlü silâhı uygun şartlarla teklif eden adam - büyük arkadaşıydı.

(Devamı gelecek sayıda)

Ekim devriminde, işçi ve askerlerin karşı devrimcilerle mücadelesi.

Heyecan vardı, fakat Kışık Saray çevresinde çatışmaların sürüp gitmesine ve her an tehlike dolu haberlere rağmen, panik havası yoktu.

Vladimir İliç son derece mutlu görünüyordu. Halinden memnun, bıkmadan yorulmadan çalışıyordu. Hatta uzak bir köşede, çağımızın tarihinde unutulmaz sayfalar yaratacak olan (bunu ancak bugün bilebiliyoruz), yeni iktidarın kararnamelelerini çizdirecek kadar vakit bile bulabiliyordu.

Bu birkaç satıra, Halk Komiserleri Konseyi tarafından yapılmış ilk tayınlarla ilgili hatıralarımı da eklemek istiyorum. Bu kararlar, palto ve kürk kalpakların sandalyeler üzerinde dağlar gibi yığılmış olduğu ve

bizlerin de donuk ışık altındaki bir masa etrafında toplandığımız, Smolny Enstitüsü’nün küçücük bir odasında almaktaydık. Yeni Rusya’nın liderlerini seçiyorduk. Bu seçimlerin genellikle tesadüfî bir şekilde yapıldığını düşünüyorum ve bazı tanıdıklarımın aldıkları görevler için ne kadar yetersiz oldukları hususundaki örneklerle dayanarak, kendilerine verilen önemli görevlerle bu görevi yüklenenler arasındaki dengesizliği belirtmeğe çalışıyordum. Lenin benim görüşüme katılmadı, Hattâ biraz kurgun olduğumu anlaşıyordu. Fakat sonunda şunları söyledi: «Şu anda bütün mevkiiler için sorumlu adamımız yok. Daha sonra bakarız. İşler yolunda gitmezse, onları değiştirebiliriz.»

Niyazi Ağırnaslı açıklıyor

GİRİŞ

Niyazi Ağırnaslı, Türkiye İşçi Partisi'nin ilk parlamenteridir. Ünlü 141. ve 142. maddelerin kaldırılması için İşçi Partisi adına Anayasa Mahkemesinde iptal davası açılmasını sağlamış, 1962 ile 1965 yılları arasında partinin çeşitli kademelerinde yönetici olarak görev almış, 1965 yılında Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'la belli konulardaki anlaşmazlıklar yüzünden istifa ederek partiden ayrılmıştır. Ağırnaslı'nın istifa etmesinin nedenleri, üç yıldan beri su yüzüne çıkmamıştır. Gündelik basında üç beş cümleyle geçiştirilen bu olay, gerçek yüzüyle bilinmemektedir. TÜRK SOLU, bu konuyu aydınlatmak amacıyla Ağırnaslı'ya bazı sorular yönelmiştir. Aşağıda, sorularımız ve Ağırnaslı'nın cevaplarını sunuyoruz. Türk sosyalistleri, partiye emeği geçen ilk İşçi Partisi senatörünün istifa nedenlerini herhalde bilmek isteyeceklerdir.

SORU — Biyografinizi kısaca anlatır mısınız?

Kayseri'nin Ağırnas köyünde, 1911 yılında doğdum. Şehre taşındığımız vakit beş yaşındaydım. Yaz tatillerini sokaklarında, bağ aralarında, Hacat pınarı denilen havuzunda geçirdiğim köyüme çok bağlıyım. Sık sık giderim.

İlk ve orta öğrenimi Kayseri'de yaptım. Lise Bakaloryasını da Kayseri'de verdim. 1929-31 Ekonomik krizinde babam servetini yitirdiği için Ankara'da Hukuk Öğrenimi yaparken bir yandan da imtihanlara girerek memur olup çalıştım. 1951 yılına kadar 17 sene süren memuriyetim sırasında iki defa bakanlık emrine, üç kere de silah altına alındım. Askerlik lerimin birincisi Hatay hareketine, son ikisi de İkinci Dünya Savaşına rastladı. Faşist Alman ordularının Balkanlara indiği günlerde Çatalca hattında, korkulu ve uykusuz geceler geçirenler arasında ben de vardım. 1951 yılındanberi avukatlık yapıyorum. 1961 seçimlerinde Ankara'dan Cumhuriyet Senatosuna seçildim ve beş yıl C. Senatosu üyeliği yaptım. Biri O.D.T. üniversitesinde, iki de lisede okuyan üç çocuğum var. Türkiye'nin Üretim sisteminde değişiklik yapılmadıkça kalkınmayacağı inancına 1940 yılından bu yana vardım ve adım adım sosyalizmi, şartların ağırlığına rağmen kitaplar tedarik ederek öğrenmeye çalıştım. Adımlar ve Yurt ve Dünya adlı devrimci dergilerde yazılar yazdım. Bazı hikâyelerim ve Elem Kaynağı adlı bir de romanım vardır. Çocuklarının geçimini avukatlıkla sağlamak için, kırık bacağımla tutmasını, evimde çalışarak bekliyorum.

SORU — Türkiye İşçi Partisi'ne neden kaydoldunuz ve bu davranışınızla nelerin gerçekleşmesini istiyordunuz?

Sola açık 27 Mayıs devrimi ve Anayasası, T. İşçi Partisinin de kurulmasına olanak sağlamıştı. Partinin Sosyalist olduğu söyleniyordu. Eski arkadaşlarımdan bazıları da partiye katılmışlar, bana da girmemi teklife başlamışlardı. Anayasaya aykırı bazı kanunların ve öncelikli T. Ceza Kanununun 141 ve 142 ncı maddelerinin kaldırılması için Anayasa Mahkemesine dava açmak fırsatı doğmuştu. Bu imkândan sonuna kadar yararlanmayı tarihi bir görev sayıyordum. Parla mentodaki sol eğilimli arkadaşlara, bir grup teşkil ederek TİP'ne girme teklifinde bulunuyordum. Konuşmalar olumuydu. Kendileriyle temas halinde olduğum sayın Aybar'a ve sayın Arsal'a bir Hukuk komitesinde, açılacak davaların hazırlanmasını, yalnız da olsam mutlaka bu davaların açılma süresi bitmeden partiye gireceğimi söylemiştim. Fikir suçları, kanunlarımızdan ayıklanmadıkça ciddi bir sol faaliyetin barınmayacağı, gerçek bir Sosyalist Parti kurulmadıkça da Demokrasinin sâdece göstermelik olacağı inancında idim. Dava süresi bitmeden Partiyeye katıldım ve davalar açıldı. Anayasa ve Ceza Hukuku profesörlerinden ve bilginli avukatlardan on kişilik bir ekibin 141. ve 142. maddelerin iptaliyle ilgili murafaaya katılmaları sağlanabilseydi kuruldan 2-3 üyenin daha iptal lehine oy kullanması sağlanabilir miydi? Bu imkân zorlansa iyi olmaz mıydı? İçimde bu tereddüt düğümlenip kaldı doğrusu. Anayasa Mahkemesinin iptal istememizin reddiyle ilgili gerekçesi bu maddelerin uygulanmasını bir ölçüde sınırladı. Yarışmalar ve Savcılar arasında da «bu maddeler kimlerin yararına işliyor?» sorusunu kendi vicdanlarında soranların ve işin içyüzünü kavrayanların sayısı gittikçe çoğalmasına rağmen, Demoklesin kılıcı, düşünenlerin ve yazarların hâlâ da başlarında.

SORU — İdeolojik veya pratik sorunlarda, partinin üst kademe yöneticilerinin saptamaya çalıştığı genel

çizgiyle uyuşmayan görüş ve davranışlarınız var mıydı? Varsa, nelerdi bunlar?

Türkiye İşçi Partisinin İzmir'de yapılan ilk Büyük Kongresinde kabul edilen Parti Programına ben de oy verdim. Örgüt, geniş ölçüde bir eğitim ortamı sağlayabilirdi. Girdiğim zaman 7 vilâyette ve 29 ilçede örgütü olan Parti, çetin aşamalardan geçerek kuruluş safhasına geçmişti. Yiğit üniversitelerinin, bilinçli arkadaşların, çileleri sessizce göğüsleme eğitimi almış öğretmen arkadaşlarımızın bu dönemdeki çabaları ve katkıları minnetle anılmağa değer. Bu dönemde, aralarında bulunduğum üst kademe yöneticileriyle aramda, Parti merkezinin Ankara'ya alınması, Genel Yürütme Kurulunun üç ayı geçmemek kaydı ile toplantı gününü serbestçe saptayabileceği, Genel Başkanın ve Merkez Yürütme Kurulunun Genel Yürütme Kuruluna, çalışma döneminin hesabını vermekle ve kurulun direktiflerini almakla yükümlü bulunduğu, Genel Başkanın demecilerinin Merkez Yürütme Kuruluna hazırlanacağı veya hiç olmazsa okunup gözden geçirileceği... gibi pratik konularda ve Orhan Arsal'la benim üsluplarımız taklid edilerek ve bazı neticelere ulaşma maksadıyla yayınlanan ve sosyalist bir partiye hâkim olması gerekli ahlak kurallarıyla ve açıklıkla bağdaşmayan mektupları yazanların ciddi bir araştırma ile meydana çıkarılması gereği üzerinde görüş ayrılıklarımız oluyordu. Sayın Aybar bu gibi tekliflerden, bunların görüşülüp müzakere edilmesinden tedirginlik duyuyor ve sinirleniyordu. Genel Başkanın, kendisini seçen Genel Yürütme Kuruluna muadil yetkileri olduğu kanısındaydı. Disiplin altı kademelerden başlayarak her üyenin en sonunda Genel Başkanın itaatı şeklinde yorumlanıyordu. Böyle olunca Merkez Yürütme Kurulu ve Genel Yürütme Kurulu da acap birer niyâbet meclisi haline geliyordu. Başkanın bu eğilimlerini harekete savunanlar oluyordu kurulda. Sayın Aybar «Biz çekiliriz, Ankara ekibi işi ele alır bunları yapar» diye karşı koyuyor ve Genel Kurul çoğunluğu da bundan ürkiyordu. Genel Kuruldaki «sodik ekip» bizden tedirginlik duyar olmuştuk.

SORU — İstifanıza yol açan anlaşmazlık konusu, sadece sizin yurt dışı gezintilerle mi ilgilidir?

Bugün artık kesinlikle söyleyebiliriz ki Avrupa gezisinde çok önce benim partinin gelişmesiyle ilgili ve bizzat Başkanın sorumluluğunu azaltıcı tekliflerim iyi karşılanmamış ve üç kişiyi geçmeyen bir yukarı kuliste benden kurtulmanın yolları aranmıştı.

Avrupa gezisine çıkacağım, başkanlığa İl Sekreterinin vekâlet edeceği Ankara ilinin karar defterine yazılmış ve ittifakla karara bağlanmıştı. Bu gezi sırasında da Ankara İl Başkanını ve Genel Yürütme Kurulu üyesiydim. Bu geziden Genel Yürütme Kurulu üyelerinden birçoğu ve bizzat Genel Başkan haberdardı. Sirkeci'den tren binmeden önce sayın Aybar'la telefonla konuşup vedalaştım. Dönüşümden epeyce sonra, İzmir'de Ödemiş'te kongrelere beraberce katılıp Ankara'ya döndükten sonra, bir gün Aybar yanında C. Selek, A. Cemgil ve B. Bozan olduğu halde Ankara'ya geldiler! Sadun beyi de telefonla il merkezine çağurdular. Halit Çelenk de vardı. Arkadaşların yüzündeki dramatik resimlerden hiçbir şey anlamamıştım. İstanbul'da hazırlayıp getirdikleri suç layıcı kâğıt okununca doğrusu içimde garip bir bulantı duydum. Kardeşim kadar sevdiğim, sonraki davranışlarıyla da karakterin, vefanın imtihanlarını veren Halit Çelenk'e bu suçlama kâğıdının dışarıya asılması ve sonra da il binasının terk edilmesi talimatı verildi. Çelenk, kâğıdı hafifçe itti ve gözüne baktı. Çok süratli bir karar vermek zorundaydım. Akılma ilk gelen, partinin geçireceği

sarsıntı oldu. Halit Çelenk'e, dışarda soğukkanlı hareket etmesini, gidip istirahat etmesini rica ettim. Sincan seçiminin kazanılmaması, Almanya'da ve Belçika'da Türk işçileriyle temaslarda bulunmam, profesör Bertrand Russell ile görüşmem, Macaristan'a gidip Budapeşte'de altı gün kalmam... suç olarak görülüyor ve hak kımda sorgu açılıyordu. İşçilerle teması Genel Sekreter Rıza Kuas'la bir likte yapmıştım. Sincan seçimleri sırasında 3 defa Ankara'ya gelip giden sayın Aybar, arkadaşlarımızın ricasına rağmen Sincan'a kadar gitmek lüzumunu duymamıştı. Russell'le sonradan kendileri de görüşmüş ve kurdukları mahkemeye üye olarak katılmışlardı. Budapeşte'de kaldığım süre Türk Elçiliğine hemen her gün uğramış ve dostum elçinin arabasıyla Macaristan'ı dolaşmıştım. Kişisel davranış ve temaslara partiyi ilzam etmeyeceği de şüphesizdi. Fakat arkadaşlar, benim yüzümden partiye bir zarar gelebileceğine inandırılmışlardı. Ben, sâdece bu inanca saygılı olduğum ve korkularının boş olduğunu, bir hukuk adamı olduğuma ve bunca tecrübeden geçtiğime, partinin üzerine de nasıtlı titredikim bilindiğine göre zararlı bir davranışım olamayacağı bilimliydi. Basına da yansıtılan bu suçlamalardaki ihbar niteliği buna ve devamlı tahriklere rağmen benim cevaptan ve açıklamalardan sakınmam, öyle sanıyorum ki düşünenlerce değerlendirilmiştir. O günün şartları içinde, üzerine evlât gibi titredikim partiden istifamın ve ayrıldktan sonra da partiyi savunmakta devam edişimin vicdan rahatı içindeyim.

SORU — İstifanızdan sonra, olaya gerekçe gösterilmek üzere partiden bazı bilgiler sızdı. Söylentilerde kalan bu gerekçelerin gerçek payı nedir?

TİP den ayrıldıktan sonra, ilümlü sempatanlara partiyi aşırı sola doğru çektiğim, militan ve bilinçli arkadaşlara da partiyi sağa doğru çektiğim, bunların ikisine de inanmayacak kadar beni tanıyanlara da, «O yine bizimle beraberdir. Ne yapalım kendisi istifa etti, partiye tekrar davet edilecek» gibi çelişik dedikodular sık sık benim de kulağıma geldi. Ayrıca kulaktan kulağa sağır sultana kadar yetiştirilen söylentiler de yayıldı. Çok eskilerden tanıyıp dostluk ettiğim insanlarla Avrupa'da karşılaşınca ellerini sıkımdan sıkıyacağım ve olursa sorumluluğuna da tek başıma katılacağım şüphesizdi. Hasım çevrelerden «Macaristan'dan bir ilüyunu uçağıyla Moskova'ya gitti, oradan direktif aldı...» şeklinde dedikodular yapılabileceğini hatırladığım içindir ki, Budapeşte'de en sık temasım Türkiye Büyük elçisiyle oldu. Ne gariptir ki dedikodular, hasım çevrelerden çık madı. Dönüşümden parti binasında yapılan bir toplantıda gezi izlenimlerimi, teferruatlı olarak anlattım. Kişisel nedenlere dayanan sözler, yorumlar ve dedikodular sâdece sahiplerini yaralar. Senatörler ve Milletvekilleri arasında, ayrıldıktan sonra da partiye mensup bazı şahısları hedef tutan sözler nasıl karşıladığımı iyi bilen arkadaşlar vardır. Türkiye'nin fiki tarihine, hayatlarının, davranışlarının ve çalışmalarının hesabını verebilecek durumda olmanın en büyük mutluluklardan biri olduğu idrâkindeyim. C. Senatosundaki konuşmalarımı yayınladığım vakit TİP'ne katılmadan önce ve istifamdan sonra da, Sosyalist akıma katkı çabasında olduğum görülecektir. Parti Yöneticileri eleştirilebilir ama, başka alternatif bulunmadığına göre partiyi desteklemek, başarılı olmasına, sapmamasına ve yozlaşmamasına çalışmak görevimizdir. Bu sebep'edir ki, istifalardan,

ihraçlardan iç huzursuzluklardan tedirginlik duyuyor, partiye, eleştirilere bilinçle cevap verebilen, bölücü davranışlardan uzak, zamanı ve koşulları işçi sınıfının eğitimi yolunda iyi değerlendirebilen kolektif ve ahenkli bir yönetimin hâkim olmasını istiyoruz. Bu sağlanamazsa 1968 seçimlerinde Partinin başa geçmesi mümkün olmayacağı gibi, tarihe karşı hesap verebilmek de çok güçleşir.

SORU — Partiden istifanızı getiren ve sizce karanlıkta kalan son olayları özetler misiniz?

Sayın Mehmet Ali Aybar'la Parti Başkanlığı konusunda iddialı olduğum da söylendi. Partinin yönetiminin de bugün de söz sahibi bazı arkadaşlar bana bu telkini yaptıkları zaman, benim Başkanlık için hiç bir iddiam olmadığını söyledim ve böyle bir düşüncenin yayılmasının tedirginlik yaratılabileceğini de ilâve ettim. Benim konuşma, eleştiri ve mücadelelerimin açık olduğunu, kulis yapmadığımı, esasen kendisini ittifakla seçtiğimizi Aybar hatırlar. Partiden ayrıldıktan sonra da karşılaşmalarımız, trafik kazasından tedavime alındığım zamanlara kadar, nezaket kuralları içinde ve samimi olmuştur. Sayın Sadun Aren'le bazı milletvekili arkadaşlar ve Parti teşkilâtından ve özellikle genç üniversitelerden bir çoğu, hastanede ve evimde ziyaretime de geldiler. TİP de bir huzursuzluk ortamının, benim istifamdan sonra da devam ettiğini, dışı doğru eğitim ve gelişme çalışmalarından fazla çok sayıda ihraçlarla, eleştiriye hoşgörüsüzlük ve genç, militan kadronun eylemlerden alınmaması ve kitap okumamasının tavsiye edilmesi gibi aslında da yanlış, işiitici hareketlerin devam ettiği haberleri gerçekten üzücü. Demek ki mesele benim istifamla bitmiyor. Ceberrut ve tepeden inme bir yönetime, kimden gelirse gelirin, karşı koyma, yine kim söylerse söylesin sâhici sosyalizmle hiç bağdaşmayan sözleri eleştirme eğilimi ve yeteneği tabanda da başlamıştır. Bu tür davranışlar gelecek için çok ümit vericidir. Oportünistler yanlışları ve hataları da takt olarak göstermeye çalışırlar. Elbette konuların söylemenesi bile yasakladığı, sınırladığı şeyler olabilir ve vardır da. Fakat söylelenebilecek olanların herhalde doğru söylemek, söylenemeyecek birşey olursa susmak elimizdedir. Kaldı ki toplaksız köylüye 500 dönüme kadar toprak dağıtmayı öngören bir programa ciddi hiçbir insan kolektif mükkiyeti savunuyor demez. Şu halde telaşa ve hâkim çevrelere hoşgörünme çabasına ihtiyaç da yok parti için. Siyasî partiler, içinden yıkmak, yahut neler olup bittiğini öğrenmek için, şüphesiz ki bir takım insanlar sokulur ve bunlara karşı uyumak olmak çok gereklidir. Amma bu vehimden kurtulmıyanlar iş göremez hâle gelirler. Bazı kişiler in tâbu haline getirilmesi, yönetimin hiç eleştirilemez sayılması, kişilerin, sorumlu organlara danışmadan söylediği sözlerin ve iler sürdüğü fikirlerin tartışılmaması Partinin hayatîyetini yok eder. Gerçekten Sosyalist bir partide yönetim gittikçe güçlenerek ve gerekirse yöneticilerinde değişiklik yaparak devam eder.

SORU — Partiden istifanızdan sonra, «İşçi Partisiyle mânevî bağlarımız devam edecektir. Sosyalist bir örgütün yıpranmaması için şimdilik susuyorum» sözleriyle heyi kastetmek istiyordunuz?

Bu sorunun cevabı da kısmen içindedir. Doğru yolda olduğum, sapmalara ve yozlaşmaya imkân vermediği, bir mebusluk şirketi haline gelmediği sürece elbette Türkiye İşçi Partisi-

le mânevî bağlarımız devam edecektir. Sapmalara, kişisel hegemonya heveslerine karşı çıkabilecek bilinçte ve yürekte insanlar bulunduğu sürece de akıma katkısı bulunan binlerce insan gibi, partinin yıpranmasını elbette istemeyiz. Ancak «Partinin yıpranmaması için şimdilik susuyorum» sözlerinden yukarıdanberi açıkladığım hususlar dışında bir mâna çıkarılmamasını isterim. TİP kanunların sınırları içinde mücadele eden bir legal siyasî örgüttür. Herhalde anlaşılmasıdır ki biz, vehim derecesine varan ihtiyatkarlığı tenkid ediyor ve bu bahane içinde rakip tasfiyesini çirkin sayıyoruz. İşçi sınıfını ve yoksul halkı, üretim sistemini değiştirecek şekilde biçimlendirmeye görevine partiden ayrıldıktan veya çıkarıldıktan sonra da, partiye hiç girmeden çalışmalar gibi devam edenler, örgütün yönetimi ve saptanan strateji hakkın da da fikirlerini açıklarlar. Bu yadırganmamalıdır. Çoğu kez yöneticiler için bu eleştiriler uyarıcı, ışık tutucu nitelikte de olabilir. Azamet ve inad ya kompleksken ya da bilgi noksanlığından gelir. Kritik ve otokritik, özel likle uygulamanın projektörleridir. Karanlıkta el yordamıyla kaç adım atılabilir?

SORU — Türkiye'nin bugünkü koşullarında, ideolojinin gerektiği doğru eylemi gerçekleştirmek için sizce sosyalist bir partinin tutumu nasıl olmalıdır?

Türkiye'nin tam bağımsız bir ülke olması sağlanmadıkça üretim sistemi ve düzeni kökten değiştirilemez. Olsa olsa Emperyalist çevrelerle onların işbirlikçilerinin yararına bazı revizyonlar yapılır. Şu halde yurdumuzun, yabancı işlerden, barış gönüllülerinden, temel işletmeler, Bakanlıkları, Mâlî müesseselerimizi kontrol altına alan yabancı uzmanlardan, yabancı sermaye sömürüsünden ve bu mekanizmayı ve sömürüyü devam ettirebilmek için kurulmuş NATO ve CENTO gibi ittifaklarla ikili anlaşmalardan kurtulup arınması ilk plân da gereklidir. Bu, aslında İstiklâl savuşturmanın devamıdır. Yabancı sömürü merkezlerinin işbirlikçileri ve gizli yahut açık yollarla bu sermaye çevrelerinden beslenenler dışında bitüin Türk Milletini, siyasî parti ve eğilim farkları, mezhep, ırk, sosyal sınıf farklılığı yaratmadan bir cephede toplanmalıdır. Böyle bir cephenin kurulmasını engelleyenler şüphesiz CIA. ajanlığıyla nitelemek bile mümkündür. Amerikan Emperyalist çevrelerinin Türkiye'deki işbirlikçilerinin böyle bir geniş savaş cephesinin kurulmasını önlemek için yapacakları şey yoktur. Bu akımdan duyulan telaş bile düşüncenin doğruluğuna işaretler. Verilecek anti emperyalist savaş küçümsememelidir. Antiemperyalist savaş sonunda yeniden kapitalizme gidilebileceği ve tekrar yabancı sermayenin yurdumuzu sokulacağı ve bu fasit dairenin devam edeceği, yahut devrimci güçlerin dizginleri kaçıracağı korkusunda olanlar var. Böyle bir güçbirliğine katılırken sosyalist eğilimden, sınıf bilincinden de vazgeçmekten, sosyalist örgütü dağıtmaktan elbetteki kimse söz etmez. Savaşa içtenlikle katılanların bu savaş sonunda çok güçlü çıkacağından şüphe etmek işçi sınıfının, devrimci kadroların öncülüğünde yoksul halkımızın gücüne inanmamak demektir. Feodal kalıntılarla emperyalizmle işbirliği halindeki yerli komprador burjuvazisinin tasfiyesi ve toprak reformunun gerçekleştirilmesi, Bankaların, Sigorta şirketlerinin, dış ticaretin millileştirilmesi, yeniden emperyalizme gidışı esasen önleyecek ve sosyalizmin yolu da böylece açılmış olacaktır.

TİP Malatya Merkez İlçe Kongresi

Malatya Merkez İlçe kongresi 20 Ekim 1968 Pazar günü Parti binasında yapılmış, delege ve dinleyici olarak ancak 50 kişi katılmıştır.

Aslında kongre günü olarak 13/10/1968 tarihi tespit edilmiş, hazırlıklar buna göre yapılmış, sinema salonu tutulmuş, mahallî basında ilanlar verilmiş, fakat başlama saati olarak bildirilen 14.30 da, değil delegeler çoğunluğunu yöneticileri bile bulmak kabiliyetleri olmamıştır. O kadar ki, kongrenin açılabilmesi için İlçe Başkanını 40 dakika beklemek gerekmiştir. Kongre açıldığında 20.000 «bilinçli» oy sahibi Malatya Merkez ilçesinin 105 üyesinden, sadece 37 sinin geldiği anlaşılmıştır. Bunun üzerine ilçe başkanı, «Arkadaşlar bu durum da kongremizi yapamayacağız. Salt çoğunluk sağlanamamıştır. Fakat Partimiz bir mısamaşa partisi değildir. Geliniz hep beraber bunun yolunu arayalım» demiştir.

Delegeler, usulsüzlük olacağını bilmişler, ve kongrenin ertelenmesi gerektiğini savunmuşlardır. Bunun üzerine kongre bir hafta sonra ertelenerek parti binasına alınmıştır.

Bu arada çeşitli kulis faaliyetleri sürdürülmüş, genellikle, Bilimsel Sosyalizmden yana olanlar için kulaklara, «dikkat edin çok iyi hazırlanmışlar, yönetim kurulumu ele geçirecekler. Bunlar dışarıdan yönetiliyorlar. Partiyi karıştırlar» diye fısıldanmıştır. Pekçok kişiye il ve ilçe kademelerinde görevler vaad edilmiş ve üyelerin kişisel zaafırları kullanılarak sonuç alınmaya çalışılmıştır.

Kongre günü, kongre başkanlığı için iki teklif öne sürüldü. Bunlardan biri Hayrettin Abacı, diğeri ise A. Kadir Sabaner adında bir işçi idi. Kadir Sabaner'i aday gösterenler, emekçi sınıfın yönetimi kongrede başlar, başkan işçi olmalıdır, diyorlardı. Fakat seçimi az bir oy farkıyla Hayrettin Abacı kazandı. Oy farkının az oluşu ayrı bir anlam taşıyordu. Başkan vekilliklerine ise, Parti içindeki oportünistlere karşı devrimci bir mücadele veren Necdet Tükel ile İhsan Çoban getirildiler. Üyeler, İhsan Çoban'ın «teşkilatlanmamış sermaye piyasasının» bir mümessili olduğunu söylüyorlardı. Vedat Demircioğlu'nun anımasından sonra çalışma raporu okundu ve tabanın eleştirileri başladı. İlk sözü Vahap Emre aldı.

Saygı duruşunda Vedat Demircioğlunun da anılması Divana verilen önergede belirtilmişti. Saygı duruşundan sonra Başkan, Divana çalışma raporunu okumak üzere çağrıldı. Rapor okundu, fakat hiç bir çalışma alametleri görülüyordu raporda. Buna çalışma raporu değil de

üyelere karşı kongreye boş bir kâğıt yerine bir sürü karalanmış yuvarlak sözlerle karşıdakilerini hiç olmazsa avuturum diye hazırlanmıştı. Fakat hiç te öyle çıkmadı söz alan delegeler sırasıyla şöyle konuşular:

VAHAP EMRE: Raporda da görüldüğü gibi iyi bir çalışma olmamıştır. Parti içi eğitim yapılmamıştır. Sosyalist mücadeleler tarihinde görüldüğü gibi, partinin işçi görünüşü eylemde bulunanlar, işçi bürokrasisinin temsilcileri olmuşlardır. Bu durum karşısında gerçek sorunlar dururken, parti oportünistlerin tekelinde kalabilir... Bizim bürokrat işçilerle ve onunla fikir birliği yapanlarla mücadelemiz sonuca varmaz. Dava bizimdir. Birlik içinde çalışmalıyız. Son günlerde iki partilimiz partiden istifa ettiler. Halbuki bunlar İl ve İlçe Başkanımızın çalışmaları iş yerinde, kendi yanlarında çalışıyorlardı. Sebebinin açıklanmasını istiyorum. Ben partiyeye üye olmaları için kaç kişi getirdim ve getireceğimi de İlçe Başkanına söyledim. Hayır, dedi. Şimdi partiyeye kimseyi almayacağız ancak seçimlerde 1 ay sonra üye edebiliriz. Bu, Genel Merkezin emri, dedi. Varsa böyle bir emir, açıklanmasını istiyorum. Yönetim Kurulundan iki arkadaşımız seçtiklerinden bu güne kadar partinin semtine uğramamışlardır. Kendileri şu anda burada da yoklar.

KEMAL APAYDIN: Yönetim Kurulu iyi çalışmamıştır, Parti üyeleri eğitilmemiştir, partiyeye gelsek de bir şey öğretilmemiştir. Malatya'da aldığımız yirmi bin oyun bilinçli oylar olduğunu iddia edemeyiz. Bu bakımdan çok çalışmamız gereklidir.

HASAN ÖZER: Partimiz Sosyalist partidir. Partinin dışında bulunan ve bizim aleyhimize çalışan müslüman nurlular da Sosyalisttir. Onlar bize kâfir diye bakarlardı aslında; Peygamberimiz insanlar arasında eşitliğin kurulmasını istememiştir mi? Mah fazla olanların fakirlere verilmesini emir buyurmuş mudur? (Bu arada Başkan, konuşmacının sözünü kesmiş, dinle, politikamın biribirine karıştırılmamasını rapor üzerine konuşmasını belirtmiştir. Konuşmacı devamla) Yönetim Kurulu iyi çalışmamıştır. Daha iyi çalışabileceklerini iş başına gelmeleri lazımdır. Köylere gidilsin, parti eğitimi yapsın.

NECDET TÜKEL: Çalışma raporu okundu, hepimiz dinledik, bu rapor bir çalışma raporu değildir. Yurt ve dünya olayları ile ilgili. Biz istedik ki çalışmaların neler olduğunu, neler yapıldığını öğrenelim. Tüzüğümüzün 29 maddesinin g. bendinde şöyle der: Parti görevlileri tespit edilir ve buna göre çalışmalar ya-

pılır. Yapılmış mıdır? Hayır. Yine tüzüğün 54. maddesi Parti Yönetim Kurullarının başlıca görevlerinden biri parti üyelerini eğitmektir, der. Yapılmış mıdır? Hayır. Madde 29 şöyle der: Yönetim Kurulları haftada en az bir sefer toplantı, kararlar salt çoğunlukla alınır. Hükümüne bağlı olarak toplantılar bugüne kadar kaç sefer yapılmıştır ve salt çoğunluk sağlanmış mıdır? Köy gezileri, kahve, mahalle sohbet ve toplantıları yapılmamıştır. Benim anladığım, parti çalışmalarını bu yönden yapılmamıştı.

MEHMET TUNCER: Evet, Yönetim Kurulu tam olarak çalışmamıştır. Bazı aksak yanları olmuştur. Bu demek değildir ki hiç te çalışmadılar. Elleriinde maddi olanaklar yoktu. Çalışmaları bu yandan zayıflamıştır, ama yine de birşeyler yapmaya çalıştılar.

Çalışma raporu üzerinde yapılan eleştirileri, Başkan cevaplandırmak üzere kürsüye geldiğinde cevaplar, so ruların tam karşısı olmadığı gibi, bir bocalama içerisinde olduğu ve durumu savunurken istediği her halinden anlaşılıyordu.

Çalışma ve hesap raporlarının ibrasından sonra bir ara kürsüye gelen Hayrettin Abacı şu ibret verici konuşmayı yaptı:

HAYRETTİN ABACI: Malatya'da alınan yirmi bin oyun tümünün bilinçsiz oy olmadığını, önümüzdeki 1969 Genel Seçimlerinde oy sayısının kırkbin olacağını müjdeliyerek, «şimdi parti içinde kimse kimseye uğraşmayın, seçimler sırasında milletvekilliği için istediğimiz çelmeyi birbirimize atalım.» Parti dışındaki Sosyalist diye geçenler 1961 yılı evvellerinde yasak olmayan parti çalışmalarını, kendilerinin bu yönde ne kadar kaabiliyetsiz olduklarını hapishanelere giderek göstermişlerdir. Onlar, bizlerin muntazam çalışmalarımız karşısında kiskançlığa kapılarak partimizi çeşitli yollarla ellerine geçirmeye ve parçalamaya çalışıyorlar. Parti stratejisini beğenmemekle kendilerinin daha usta olduklarını zannediyorlar.

Sosyalizm üzerine birçok kitaplar çıkmaktadır. Bu kitaplar, her ne kadar Sosyalizmi anlatıyorsa da o kitaplar, kendi zamanlarında, kendi devirlerinin koşullarına göre yazılmıştır. Bizim Sosyalizminiz tuzuk ve programımızdır. Demin bir arkadaşımız, sizlere sosyalizmi anlatmaya çalıştığında hatalı anlattı. Sosyalizm, işçi sınıfının Meclise girerek devlet yönetiminde ağırlığını koyması, emekçilerin iktidara gelmesi demek değildir. Sosyalizm emekçi sınıfların davasının Meclise girmesi demektir.»

TİP Genel Yönetim Kuruluna mektup

TİP Genel Başkanı Aybar'ın son kongrelerde yaptığı konuşmalar, parti tabanındaki bilinçli üyeler arasında büyük bir tepkiye sebep olmuştur. Bu arada, Ankara'nın gecekondusu semti Altındağ'ın işçi olan ilçe başkanı İlhan Kalaylıoğlu, TİP Genel Yönetim Kuruluna gönderdiği bir mektupla, Bilimsel Sosyalizmden sapma gayretlerini protesto etmiştir.

TİP Genel Yönetim Kuruluna,

Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın özellikle son zamanlardaki partimiz tüzüğüne aykırı ve sosyalizmin temel ilkelerini inkâr niteliğindeki beyanlarını, üzüntü ile izlemekteyiz. Üyelerinin büyük çoğunluğu samimi sosyalistler olan partimizin, devrimci kimliğini korumakla görevli partilliler olarak, emekçilerin yaşadığı bir gecekondusu semti olan Altındağ ilçesinin TİP örgütü adına, kurulunuza seslenmiş görevi duyurmayı görev sayıyoruz.

Genel Başkanın son tutumuyla gerek parti içinde, gerek Türkiye'nin sol çevrelerinde itibarını yitirmiş olmasından, kendi siyasi ihtirasları için yararlanmak isteyen Sadun Aren ve diğer bazı kimselerin, sosyalizmin ilkelerini savunucu rollerini ciddiye almıyor ve bu oyuna kanacak safdiller de değiliz.

Sadun Aren'in İngiliz emperyalizminin B.B.C. radyosu memuru. Şu ve 1956 yılında ünlü 141. maddeden yargılandığı sırada Türkiye'ye iktisadi kalkınmada Amerika yolunu örnek göstermesiyle ve diğer ayrintılarıyla hepimizin bildiğimiz ilginç geçmişli, uyanık devrimciler içinde bu zatın gerçek niyetleri hakkında en ufak bir şüphe bırakmamaktadır.

Meselenin bütün Türkiye sosyalistlerinin emeği ile kurulan ve nice fedakârlıklarla yaşatılan partimiz için ölüm kalım meselesi olduğunu bilincindeyiz. Sosyalizmin temel ilkelerini inkârı, Türkiye İşçi Partisi'ni, 1961 yılında Avni Erakalın'ın YTP'ye geçmeden önce başkanlık ettiği zamanki TİP durumuna düşürecektir.

Birkaç gün öncesine kadar her noktada, TİP yönetiminin sosyalizm ile bağdaşmayan tutumuna katılmış olan ve omuzlarında bu sorumluluğu bütün ağırlığı ile taşıyan Sadun Aren'in yönetimine terkedilen bir TİP'in hangi nitelikte bir örgüt olacağı, Türkiye'nin bütün namuslu insanların indinde bellidir.

Partimizi bütün yıkıcılardan kurtarma görevi, biricik emekçi örgütünün tabanındaki gerçek sosyalistlere düşmektedir.

Partimiz için tek kurtuluş yolu:

Sosyalizmin temel ilkelerine bağlanmak ve bu bağlılığın gereği olarak saflarımızda demokrasiyi uygulamak;

Amerikan emperyalizmine ve onun iş-birlikçisi sermaye çevrelerine ve taşra mütegalibesine karşı mücadelede bütün millîci güçlerin birliğini sağlamak;

Asıl görevimiz olan şehir ve köy emekçilerini bilinçlendirme ve örgütlenme görevini yerine getirmek;

Teorik yönden hazırlanmış kadrolar yetiştirmektir.

Sosyalizme yabancı, karşı devrimci bütün unsurları temizleyerek partimizi gerçek sosyalist bir örgüt niteliğine kavuşturmak görevimizdir, ve bu arada kurulunuzun da görevidir.

Başka kurtuluş yolu yoktur.

Saygılarımla
TİP Altındağ İlçe Başkanı
İlhan Kalaylıoğlu

Emperyalizm Güyan'da 69 seçimlerine hazırlanıyor

Güyan, bağımsızlığına kavuşmasının üzerinden çok geçmeden, yeni sömürgeciğin Güney Amerika'daki model örneği olma yolundadır. Şimdiki iktidar, tarafsızlık ve plânlı ekonominin laffarı arasında Amerika ve diğer emperyalist devletlere, özellikle İngiltere ve Kanada'ya katıksız teslimiyet politikasını benimsemiştir. Hükümet, Amerika, İngiltere, ve Kanada firmalarına, Güyan'ın doğa ve insan kaynaklarını sömürmeye başlamıştır. Gelecek yatırımcı firmalara işçi ücretlerinin, hele kalifiye ve yarı kalifiye işçi ücretlerinin çok düşük olacağı bildirilmektedir. Yatırımcı firmalar için daha başka tavizler de, örneğin vergi muafiyetleri, arazi tahsisleri, kâr ya da sermayenin rahatça transferi öngörülmektedir.

Güyan'a yatırım yapan şirketler arasında en önemlisi, Guiana Continental Oil Company ile Tenneco Oil Company'dir. Hükümetin yanı sıra bir biltende, Continental'in Birleşik Devletlerdeki en büyük sekiz kumpanyadan biri olduğu, yıllık net kârının 126.250.000 dolar olduğu gururla bildiriliyor. Biltende, Tenneco'nun imalat sanayinde, satışta, gayri menkul ticaretinde ve madencilikte ilişkileri olan bir petrol ve gaz işletme kumpanyası olduğu anlatılıyor. Şirketin bini Texas'ta Houston'dadır.

Tenneco Guiana, Tenneco International'ın bir yan şirkettir. Bunları Texas'ın Newyork'a uzanan boru hatlarına sahiptirler. Bundan başka, Arjantin, Nigeria ve İran'ı kapsayan dünya çapında menfaatleri olan şirketlerdir. Güyan aynı zamanda, Seaboard Milling Corporation firmasıyla bir buğday unu fabrikasının kurulması yolunda 30 milyon dolarlık bir anlaşma yapmıştır. Bu firmanın Amerika Birleşik Devletlerinde dört fabrikası, ayrıca Şierra Leone, Ekvator, Peru ve Şili'de çeşitli fabrikaları vardır.

Böyle uluslararası monopollerin cirit atmaya başladığı Güyan'da, iktidar, Dr. Cheddi J. Sagan'ın başında bulunduğu İlerici Halk Partisi (İHP) nin iktidara gelmesini önlemek için türlü türlü plânlara hazırlanmaktadır.

İşçilerden kemerlerini sıkmaları istenmiştir. Hükümet sert tedbirlere başvurmak eğilimindedir. Yapılmakta olan grevler, özellikle önemlidir, çünkü hükümete ve başbakan Burnham'a sadık hükümet memurları ve sanayi işçileri tarafından da istenmektedir. Bu işçiler, Sendikası Konseyinde, CIA'nın bir kolu olan Free Labor Institute'un yetiştirdiği sendika önderlerinin yönetimini tehdit etmektedirler. İşçiler, oluşmakta olan bunalımdan Burnham'ı sorum-

lu tutuyorlar. Hükümetin istenileni sağlayamadığını düşünüyorlar. Huzursuzluk içindedirler. Ortaya çıkan yeni durum için, Cheddi Jagan'ın «biraz da iyimserlikle yorumladığı gibi, «Artık Güyan'da ırk çatışması yoktur. İşçi grevleri vardır.» denilebilir.

Jagan ve İHP, gerilladan yana olan Üç Kıta Konferansı ve Latin Amerika Dayanışma Örgütüne (OLAS) katıldıkları halde, bir seçim zaferine bel bağlamış görünüyorlar. İHP, Güyan'ın Doğu Hintli halkının gücünü yansıtan, niceliğe en büyük partidir. Bu topluluk, nüfusun geri kalanından daha hızlı bir tempo ile artmaktadır. İktidardaki koalisyon, kabinesine birkaç Doğu Hintli almışsa da, Jagan'ın dinamik ve erdemleriyle yarışacak birini bulamamıştır.

İHP, ideolojik esasta Çin - Sovyet çatışması çözümlerinde bir bölünmeyi şimdiye kadar mucize kabildinden önlemiş bulunuyor. İHP'nin kitap evinde Moskova, Pekin, Havana, Londra, New York, Hano'den iyi seçilmiş İngilizce yayınları ve hattâ mahallî kitapları, risaleleri bulmak mümkün. Bu berrak düşünüş, herhalde bir hayli sağlık işaretidir. Bununla birlikte, strateji sorunlarının Jagan ve arkadaşlarını, şimdiki tutumlarının gözden geçirmeye zorlaması bir zaman meselesidir.

İHP için Doğu Hintlilerin yanında Afrika'lı işçilerin yeni desteğini almak imkânı doğ-

muştur. Fakat buna karşılık, çoğu küçük çiftçi ve dükkancı olan Doğu Hintlilerin hepsinin de Jagan'ı desteklemeye devam edeceğini sanmanın gereği yoktur.

Ayrıca, emperyalist güçler Jagan'a parlamentaryer yoldan iktidara gelebilmek için ihtiyacı olan zamanı verecek kadar ahmak değildirlere.

Hatırlanacağı gibi bu güçler, yani ABD ve İngiltere, Jagan'ı yerinden etmek ve ancak o zaman Güyan'a bağımsızlık vermek için ellerinden geleni yapmışlardır. Kennedy, bir keresinde, «düstür bir seçimle iş başına gelmiş solcu bir hükümetin bulunduğu bir ülkeye Amerika'nın müdahale etmeyeceğini» söylemiş olmasına rağmen, bu başarılı manevranın miraslarından birisi olmuştur.

Halihazırda hükümet, 1969 seçimlerine seçim makineleri sağlayacak bir Amerikan firması, Shope Corporation ile anlaşmıştır. İHP'nin organı Thunder'e göre bu karar, komisyonunun gayri meşru bir toplantısında alınmıştır. Jagan'ın şimdiden tahmin ettiği gibi, 1969 seçimlerine fesat karıştırılacaktır. Hükümet de dörtbaşı mamur bir iç propaganda isteminin hareketi geçirmiştir. Hükümetin malt bir radyo, sergiler, afişler ve her türlü yayın ver yansıyan ediyör. İHP şimdilik Güyan'da toplantı ve basın özgürlüğüne tam olarak sahiptir. Sık sık açık hava toplantıları ve açık oturumlar yapılmaktadır. Fakat Başbakan Burnham, daha şimdiden bozgunculuğa karşı çıkartılacak kanunlardan söz etmektedir.

Emperyalizm Güyan'da siper kazıyor. Bir zamanlar İHP'ne bu denli çekici ve olanaklı gelen seçim alternatifleri, yatırımlar her dolayla yapılan her hükümet manevrası ile daha azayınunulur hale geliyor. Güyan'ın geleceği hiç de aydınlık değildir.

TIP Yıkıcılarına Engel olalım

(1. Sayfadan devam)

BİLİMSEL sosyalizmin savunucusu rolünü kendisine yakıştıran kimse, eğer bu rolü inandırıcı bir tarzda oynamak istiyorsa, ilk bakışta dünyadan, teori-den habersiz kimselere daha devrimci, daha keskin sosyalist gibi görünen ve bu yüzden de teorik eğitimleri yetersiz olan bu kimselere daha çekici gelen «önce sosyalizm», ya da «hem millî bağımsızlık hem sosyalizm» sloganlarını, sosyalizmin bilimine aykırı oldukları için terketmek zorundadır. Ve olanca gücüyle tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye uğru-na mücadelede katılma durumunda olan bütün güçler arasında bir güç-birliği kurulması yolunda emperyalizm - işbirlikçi sermaye - feodal ağa takı-muna en geniş cepheyle, en güçlü o-larak karşı durulması yolunda çaba harcamalıdır. Ve bunu tutarlı sosya-list olarak bağımsız ve demokratik Türkiye'nin gerçekleştiği gün sosya-list devrimin eşğine varılacağına bi-linciyile yapmalıdır.

Eğer bunu yapmazsa, bilime aykırı-sekter, demogojik sloganlar ileri sürerek millîci güçleri bölme yolun-da gayretkeşlik ederse; ve öte yan-tan da sektarizmin ayrılmaz yol ar-kadaşı olan oportünizm ve tavizcili-ğin en kötü örneklerini verirse, işçi sınıfını kendi siyasi örgütünden yok-sun bırakma görevini yerine getiren 141. 142. maddeler gibi antidemokra-tik kanunlar gölgesinde kurulu sö-münüre düzeninin bekçiliğini yapan ku-rumların izniyle sosyalistlik oynama-kta rahatlık duyarsa; ve bu oynunun gereğini yerine getirecek millîci saflarda olduğu gibi, sosyalistlerin saf larında da bölücü rol oynarsa, gerici güçlerin sınıf çıkarları için yarattık-ları antidemokratik şartları bir olup bitti sayar, eski sosyalist-yeni sosya-list ayrımını ileri sürer; «partinin aşkardan yönetilmesine karşı olduğu

bahanesiyle bu ayrımı körüklerse, dü pedüz ihbar niteliği taşıyan böyle bir iddia ile TIP'in en bilinçli, en fedakâr unsurlarının saf dışı edilmelerine âlet olursa, o zaman böyle bir kim-senin «bilimsel sosyalizmin savunu-culuğunu» ciddiye alamayız.

BİZ, tarihi görevi, Türkiye'de yarım yüzyıllık sosyalist birikimin ve Türkiye emekçilerinin dâvasının gerçek temsilciliği görevini yerine getirmekte olduğunun bilincinde kimseler olarak, bu görevin önümüz-de çizdiği çetin yolda yürekle yürü-meye azimli kendine güvenen kimse-le, olarak, gelişmeleri güvenimizden gelen bir temkin ve hoşgörüyü izle-mekteyiz. Ve kim olursa olsun, her-hangi bir kimseyle kan davası gütmeyi kendimize yakıştıramayız, Herkese, geçmişteki yanlışlarına rağmen her-kese, hatasından dönme şansına ta-nırız. Yeter ki bu hatadan dönüş laf-ta kalmasın, eylem ile kanıtlanmış ol-sun.

«Biz de sizin gibi bilimsel sosya-lizmden yanayız ve mücadele artık bizlerle sosyalizmin bilimine söven Aybar'ın sahte sosyalizmi arasında-dır» anlamındaki sözler, eylemle, ger-çek sosyalist davranışlarla desteklen-medikçe boş sözler olarak kalır.

Bilimsel sosyalizmden yanaysan, an-cak sosyalist teoriyi (ama Aybar'ın reklâmını yaptığı Proudhon'unkini de-ğil, gerçek sosyalist teoriyi) sindir-miş kadroların Türkiye'nin gerçekle-rini doğru olarak değerlendirebile-cekleri ve doğru sonuçlara varabile-cekleri bilinciyile TIP yönetici kliki-nin teorik eğitime düşman, kitapla-ra düşman tutumuna olanca gücünle karşı çıkacaksınız; genç militan kadro-larının teorik eğitimini sağlama yo-lunda elinden geleni yapacaksınız.

Bilimsel sosyalizmden yanaysan, statükoculuk etmeyeceksiniz, gerici güçlerin tezgâhladığı bir durumu o-

lup bitti saymayacaksınız, bütün sos-yalistlerin omuz omuza emekçi hal-kımızın davası uğrunda mücadele e-debilecekleri antidemokratik kanun engellerinden arınmış bir gerçek öz-gürlük ortamını gerçekleştirmek için olanla gücünle çalışacaksınız.

Bilimsel sosyalizmden yanaysan, Ay-bar kliğinin sosyalist hareketi tarih-seç kökenlerinden koparma yolunda-ki çabalarına karşı çıkacaksınız, Eski-yeni sosyalist ayrımının «partinin dıştan yönetilmesine karşıyız» demo-gojsinin gerçekte hep sosyalist aklı-mı tarihinden ve kökenlerinden yok-sun, cascavlak ortada bırakma ama-cını güttüğünü sezeceksiniz; bu demo-gojik iddialarla TIP'ten uzaklaştırı-lan en bilinçli, en fedakâr sosyalist-lerin partiyeye dönmeleri ve TIP'i adı-na layık gerçek bir sosyalist örgüt durumuna yükseltme yolunda çaba gösteren öteki TIP'lilere katılmaları için elinden geleni yapacaksınız.

Gerçekten bilimsel sosyalizmden ya-naysan, sömürü düzeninin sürüp git-mesinden yana olan güçlerin yarattı-ğı şartlar yüzünden şu anda TIP di-şında kalmak zorunda bulunan sos-yalistlerle TIP'liler arasında kardeşçe sosyalist birlik-dayanışmanın gerçek-leşmesi için çaba harcıyacaksınız, Ay-bar kliğinin bu alandaki bölücü dav-ranışlarına en sert biçimde karşı çı-kacaksınız.

Ve nihayet, eğer gerçekten bilim-sel sosyalizmden yanaysan, o bilimin sana emrettiği siyasi çizgiyi izliyecek-sin. «Tam bağımsız ve gerçekten de-mokratik Türkiye» sloganına sahip çı-kacaksınız; bağımsız ve demokratik Türkiye'nin gerçek olmasını sağlamak için emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı bütün sınıf ve zümreler arasın-da devrimci güçbirliğinin gelişmesini ve güçlenmesini, karşısına aldığı güç-lere en geniş cepheyle en güçlü ola-rak çıkmayı görev sayacaksınız ve bu

görevin gereğini yerine getireceksin.

Ve bileceksin ki, Aybar ve kliğinin yaptıkları şey, TIP'in sosyalist ör-güt kimliğine son vermektir. Yani bunlar, TIP'in yıkıcılarıdır. O TIP ki, partili, partisiz, nice Türk

Sosyalistinin türlü fedakarlıkları pa-hasına kurabildi ve varlığını bugüne-dek sürdürebildi. Ve sen bu yıkıcı-lara meydanı boş bırakmayacaksın; onların «kutsal sosyalizmi» kirletme-lerine izin vermiyeceksin!

Reklâm, işlerinizi saat gibi yürütür -

REKLÂM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ yurt içinde ve dışında EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

(Basım: 60253/110)

En uzun grev için

Münir Usta 59 yaşındaydı. 43 sene Babıâli' de başlık d'zmiş, sayfa bağlanmış gazeteler, kitaplar onun elinden geçmişti. Nice patronlar tanımıştı Münir Usta. Her birinden «bey, beyefendi» diye değil, Kemal, Halûk Vasîf diye bahsediyor, 43 yıllık yıllık başı dik bir müca-delecin kendine verdiği hakkı, üzerine basa basa kullanıyordu. Evet o Babıâli'nin 43 yıl-lık Münir Usta'sıydı! Şimdi Türkiye'nin en uzun grevinin önderliğini yapıyordu. «Kaç gün oldu Münir Usta» diye sordum. Cebinden tak-vimini çıkardı baktı, baktı. Ben de görüyordum takvimini: 20 küsurlü Ekim tarihlerinin yanında 230 küsurlü rakamlar vardı. Takvi-mi grev olmuştu Münir Ustamın. Senenin bil-mem kaçınıcı günü değil de, grevin 230 küsurlü günü... «İkiyüz, tam ikiyüz kırk iki gün ol-du» dedi. «Aşağı yukarı sekiz ay» dedim. «Se-kiz ay değil, 8 sene olsa dayanacağız» dedi, Münir Usta. Türkiye Basmevi grevcilerinden-di. «1936 yılında mıydı neydi Vakit Matbaa-sında kurşunlar kayboluyor diye ücretinden 306 kuruş kesmek istediklerdi. O tarihte ne Top-lu Sözleşme Kanunu vardı, ne de Grev... A-ma hakkımız vardı alınacak. 16 kişi bırakık işi. Grev yaptık, ama 15 gün dayanabilmistik. Kimse yoktu arkamızda. Bu benim ilk gre-vim olmuştu.»

Türkiye Basmevinde grev 1968 yılının Şu-bat ayında başlamıştı, 22 kişi çalışıyordu iş yerinde, 22 kişi de katılmıştı greve. Ama ara-dan aylar ve iki askerlik dönemi geçti, 3-5'i askere gitti gençlerden, yaşlılardan 1-2 kişi e-mekliye ayrıldı. Ve 8 ayda 14 kişi kaldılar.

Türkiye Basmevinin grevci işçileri her şeyden önce dayanmayı biliyorlardı. Dayandı-lar ki, Silâhtar'da bir yerde, Fıfınis fabrika-sında 200 işçi kanunsuz lokavta karşı direnir-lermiş. Hemen toplandılar ve grev halinde ol-malarına rağmen ilk yardım onlar yaptılar. Kırk kuruş lira... Yardım azdı amma, anla-mı büyüktü. Madem ki işçiyiz d'yorlardı, on-lar da işçidir; o halde birbirlerine çam sakızı çoban armağanı da olsa, yardım etmeliydiler.

Bu davranışlar, hafta başında daha büyük bir dayanışma örneğine yol açtı. Bu defa 14 işyerine bağlı 500'e yakın basın işçisi, ücret-lerinden arttırdıkları paralarını grevci arkadaş-larının yardımına koştular. Un aldılar, pirinç aldılar, yağ aldılar, nohut aldılar, aldılar da aldılar ve yardımlar grev yapılan işyeri'nin ka-pıpsına. Kucaklar almamıştı getirilenleri, öy-le ki, evlere götürmek için araba gerekli. Bir-çok grevcinin parası çıkmadı da, erzakları sendikamız arabası taşıdı. Grevci biraz da-ha bilenmişlerdi.

SOL

YAYINLARI

- CHARLES DARWIN**
- İNSANIN KÖKENİ (başlıyor), 12,5 lira
- KARL MARX**
- KAPİTAL, Birinci Cilt (Beş kitap), 10'ar lira
 - FELSEFENİN SEFALETİ, 10 lira
 - KAPİTALİZM ÖNCESİ EKONO-Mİ ŞEKİLLERİ, 8 lira
 - FRANSA'DA SINIF MÜCADELE-LERİ, 8 lira
 - ÜCRET, FİYAT VE KÂR, 4 lira
 - ÜCRETLİ EMEK VE SERMAYE, 3 lira
 - YAHUDİ MESELESİ, 3 lira
- FRIEDRICH ENGELS**
- ANTI - DÜHRING (Birinci Kitap: Felsefe; İkinci Kitap: Ekonomi Politik; Sosyalizm), 10'ar lira
 - AİLENİN, ÖZEL MÜLKİYETİN VE DEVLETİN KÖKENİ, 10 lira
- K. MARX, F. ENGELS**
- FELSEFE İNCELEMELERİ, 7,5 lira (yeni çıktı)
- V. İ. LENİN**
- EMPERYALİZM (tükenmiştir, i-kinci baskısı hazırlanıyor), 7,5 li-ra
 - İKİ TAKTİK, 7,5 lira
 - NE YAPMALI?, 10 lira (Yeni çıktı)
 - ULUSLARIN KADERLERİNİ TA-YİN HAKKI (Lenin'in Millî mese-le üzerine Rosa Luxemburg'u ele-ştiren incelemesi), basılıyor
- JOSEF STALİN**
- MARKSİZM VE MİLLİ MESELE, 7,5 lira
 - SOSYALİST EKONOMİNİN ME-SELELERİ, 7,5 lira
- MAO CE-TUNG**
- EMPERYALİZMLE MÜCADELE, 7,5 lira
- MAO CE-TUNG (hayatı), Edgar Snow, 7,5 lira
 - VO NGUYEN GIAP
 - HALK SAVAŞI, HALK ORDUSU, 7,5 lira
- DiĞER YAYINLAR**
- FELSEFENİN BAŞLANGIÇ İL-KELERİ, Politzer, (tükenmiştir, ikinci baskısı hazırlanmaktadır), 7,5 lira
 - EKONOMİ POLİTİK, Nikitin, 10 lira
 - İLKEK KOMÜNAL TOPLUM, KÖ-LECI TOPLUM, FEODAL TOP-LUM, Lubritski, Kerov, Mitropols-ki, 10 lira (yeni çıktı)
 - KAPİTALİST TOPLUM, Zubrist-ki, Kerov, Mitropolski (basılıyor)
 - SOSYALİZMİN ALFABESİ, Hu-berman, 4 lira
 - KAPİTALİZM VE DEĞER, Henri Denis, 4 lira
 - DÜNYA KAPİTALİZMİNİN BUH-RANI, Arzumanyan, 4 lira
 - PETROL EMPERYALİZMİ, Münir Cerid, 4 lira
 - SOSYAL DEMOKRATLARIN ÇIK-MAZI, 4 lira
 - VIETNAM'DA SAVAŞ VE ZU-LÜM, Russell, 4 lira
 - BUZLARIN ÇÖZÜLÜŞÜ (roman) İlya Ehtenburg, 7,5 lira
- İSTANBUL VE TASRA DAĞITIMI:** TEKİN KİTABEVİ, İSTANBUL
ANKARA DAĞITIMI: AYDIN KİTAP-EVİ, ANKARA
ŞAHİS SİPARİŞLERİ: YENİ İAĞI-TIM BÜROSU, Sanayi Caddesi, Demir İş Hanı, 51, Ankara
- (T. S. 111)

TÜRK SOLU: Haftalık Gazete • Sahibi: Şerif Tekben • Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Bora Gözen • İdare yeri, Yazışma ve Abone Adresi: Babıâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon: 27 39 61 • Ankara Temsilciliği: Ahmet Say, Yüksel Caddesi Bayındır Sokak No. 43/A • Dizgi tertip: Yüksel Matbaası, Baskı: Haşmet Matbaası

İstanbul Dağıtım: Fuat Bute, Ankara Caddesi No. 34, Tel: 27 89 49 • Anka-ra Dağıtım: Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi • Ege Bölgesi Dağıtım: Orhan Özışman, İzmir • Yıllık Abonesi: Yurt içi 20 TL., Avrupa uçak: 60 TL., Amerika uçak: 150 TL., • İlan santimi 20 TL., Yayın İlanları % 50 indiridir.